

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Městského soudu
v Praze

ke sp. zn. 4 T 14/2018

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněných

Ing. T. P., nar. ***, trvale bytem ***, a

Ing. O. P., MBA, genpor. v.v., nar. ***, trvale bytem ***,

dovolání

proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 9. 2020 sp. zn. 7 To 44/2020, kterým byl z podnětu odvolání obviněného Ing. T. P. a dcery tohoto obviněného Ing. E. P. podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 trestního řádu částečně zrušen rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2019 sp. zn. 4 T 14/2018, a to ohledně obviněného Ing. T. P. v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 trestního řádu bylo znovu rozhodnuto tak, že se obviněný Ing. T. P. podle § 226 písm. b) trestního řádu zprošťuje obžaloby státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 21. 8. 2018 sp. zn. VZV 11/2017 a současně bylo podle § 256 trestního řádu zamítnuto odvolání státního zástupce ohledně obviněných Ing. T. P. a Ing. O. P., MBA, genpor. v.v.,

a to jednak z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, neboť napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a jiném nesprávném hmotně právním posouzení, jednak z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. l) trestního řádu s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, neboť jím bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) a b) trestního řádu, přestože v řízení mu předcházejícím rozhodnutí soudu prvního stupně spočívalo na nesprávném právním posouzení skutku a jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2019 sp. zn. 4 T 14/2018 byl obviněný Ing. T. P. uznán vinným zločinem porušení povinnosti při správě cizího

majetku podle § 220 odst. 1, 3 trestního zákoníku, jehož se podle skutkových zjištění soudu dopustil tím, že

*„dne 28. 5. 2012 v budově sídla S. s. h. r., IČ: *****, se sídlem ***, (dále jen SSHR), coby místopředseda pověřený řízením SSHR, tedy ústředního orgánu státní správy podle ustanovení § 2 zákona číslo 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, v rámci plnění úkolů místopředsedy pověřeného řízením SSHR (tedy jako úřední osoba podle ustanovení § 127 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku), vědomě v rozporu se Smlouvou o ochraňování státních hmotných rezerv číslo *****, uzavřenou dne 30. dubna 2004 (dále jen Smlouva) mezi SSHR na jedné straně jako ukladatelem a společností V. A., se sídlem ***, zemský okres ***, vedené v obchodním rejstříku Mnichovským místním soudem pod číslem ***, podnikající na území České republiky prostřednictvím organizační složky V. A. – organizační složka, IČ: *** se sídlem *** (dále jen VG) na straně druhé jako ochraňovatelem,*

ve znění Dodatku číslo 11 ke Smlouvě (dále jen Dodatek 11), uzavřeného dne 18. února 2010, který zavazoval společnost VG hradit SSHR skutečné náklady za uvolněnou skladovací kapacitu o velikosti 125.000 m³ na ropu v centrálním tankovišti ropy v N. (dále jen CTR N.) provozovanou společností M. Č., a.s. (dále jen M.),

navrhl společnosti VG ukončit povinnost hradit skutečné náklady za užívání volné skladovací kapacity v CTR N., a to uzavřením příslušného dodatku ke Smlouvě, a následně dne 21. 6. 2012 bez oboustranně odsouhlaseného, oběma smluvními stranami podepsaného dodatku ke Smlouvě, který byl ze strany Ing. P. jakožto zástupce SSHR podepsán dne 3. 10. 2012, avšak nikdy nebyl podepsán ze strany zástupce společnosti VG, dal svým podřízeným pokyn k tomu, aby od 1. 6. 2012 fakturu za pronájem nádrže v CTR N. již neodesílali, v důsledku čehož SSHR od uvedené doby nepožadovala po společnosti VG úhradu nákladů za uvolněnou skladovací kapacitu v CTR N., kterou SSHR muselo společnosti M. hradit,

a takto jednal i přesto, že podle smluvního ujednání odst. 8, článku VI. „Majetkové sankce a ostatní ujednání“ Dodatku 11 neměla společnost VG povinnost úhrady nákladů pouze ve dvou případech, tedy zaprvé, pokud by tuto skladovací kapacitu SSHR využila k uložení svého zboží, nebo zadruhé ji pronajala třetí osobě, přičemž si byl vědom toho, že ani jedna z těchto alternativ smluvního ujednání v době jeho rozhodnutí nenastala, neboť SSHR skladovací kapacitu třetímu subjektu nepronajala a ani k pronájmu třetímu subjektu kroky nečinila a k naskladnění vlastní hmoty SSHR v době jeho rozhodnutí nedošlo,

a k ukončení fakturace přistoupil přesto, že si byl plně vědom toho, že SSHR skladovací kapacitu do okamžiku naskladnění ropy nevyužije a že jeho rozhodnutí představuje pro SSHR pouze finanční újmu a nedůvodně zvýhodňuje společnost VG,

a z pozice své funkce si byl vědom také toho, že naskladnění hmoty je proces, který s sebou nese několikaměsíční vyjednávání o samotném nákupu, a že podle smluvního ujednání odst. 8, článku VI. „Majetkové sankce a ostatní ujednání“ Dodatku 11 nebylo zapotřebí ukončení povinnosti společnosti VG hradit náklady

za uvolněnou skladovací kapacitu vůbec smluvně upravovat, neboť podle tohoto ustanovení by k ukončení této povinnosti došlo faktickým úkonem, který by spočíval v tom, že SSHR by do nádrže hmotu naskladnila, tedy dnem fyzického naskladnění hmoty do této uvolněné skladovací kapacity,

a dále takto jednal, ačkoliv mohl vědět, že jeho předchůdce v pozici předsedy SSHR Ing. L. Z. návrh společnosti VG ze dne 13. května 2011, který měl zajistit ukončení povinnosti společnosti VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu v CTR N., jako nedůvodný odmítl,

následně dne 29. 3. 2013 svým podpisem schválil obsah referátníku označeného jako „Dodatek č. 14 ke smlouvě ochraňování SHR číslo 2004 0884 u společnosti V. A. – o.s.“ pod č.j. 01755/13-SSHR, a předložil jej osobně předsedovi SSHR Ing. O. P., MBA, genpor. v.v., k podpisu, kterým se pod bodem C) měnila Smlouva ve znění svých dodatků tak, že: „V souvislosti s ukončením pronájmu skladovací kapacity v CTR N. ke dni 31. 5. 2012 se stává ustanovení odst. 8, článku VI. „Majetkové sankce a ostatní ujednání“ smlouvy obsolentní, a proto se smluvní strany dohodly, že se toto ustanovení ruší bez náhrady s tím, že v článku VI. smlouvy se bude u odst. 8 uvádět „Vypuštěno.“ Smluvní strany tímto prohlašují, že vůči sobě nemají žádné závazky vyplývající z ukončení pronájmu skladovací kapacity v CTR N. a dále prohlašují, že žádné takovéto závazky vůči sobě nebudou uplatňovat ani v budoucnu.“, ačkoliv si byl vědom toho, že sám fakturaci plateb vůči společnosti VG bez právního důvodu nechal od 1. 6. 2012 zastavit, a že do uvedené doby k naskladnění ropného produktu do volné skladovací kapacity v CTR N. nedošlo a že SSHR neučinila takové kroky, aby mohla stanovit reálný termín, kdy SSHR do volné kapacity CTR N. hmotu naskladní, a že k žádné náhradě mezi stranami smlouvy nedošlo, čímž vědomě nehájil zájmy České republiky, protože řádně nehospodařil se svěřeným majetkem a nebránil jeho ztrátám, jak mu ukládá ustanovení § 14 odst. 1 a § 47 odst. 1, 2 zákona číslo 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, tedy spravovat cizí majetek s péčí řádného hospodáře,

čímž České republice zastoupené S. s. h. r. způsobil škodu minimálně ve výši 49.659.840 Kč tím, že od měsíce června 2012 svým pokynem zastavil odesílání faktur společnosti VG a až na konci března 2013 Ing. O. P., MBA, genpor. v.v. předložil k podpisu naposledy citovaný dodatek č. 14, kterým v souladu s již citovaným dodatkem č. 11 teprve mohlo dojít k řádnému ukončení povinnosti společnosti VG hradit SSHR skutečné náklady za uvolněnou skladovací kapacitu o velikosti 125.000 m³ na ropu v CTR N.“

2. Za to byl obviněný Ing. T. P. odsouzen podle § 220 odst. 3 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 5 let. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu mu byla dále uložena povinnost nahradit poškozené České republice – S. s. h. r. škodu ve výši 49.659.840 Kč. Se zbytkem svého nároku na náhradu škody byla poškozená podle § 229 odst. 2 trestního řádu odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. Naproti tomu byl tímž rozsudkem Městského soudu v Praze obviněný Ing. O. P., MBA, genpor. v.v., podle § 226 písm. b) trestního řádu zproštěn obžaloby státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 21. 8. 2018 sp. zn. VZV 11/2017 pro skutek, v němž byl spatřován zločin zneužití pravomoci

úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku a zločin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, 3 trestního zákoníku, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem. Uvedeného zločinu se měl dopustit tím, že

*„dne 9. dubna 2013 v budově sídla S. s. h. r., IČ: ***, se sídlem ***, (dále jen SSHR), coby předseda SSHR, tedy orgánu státní správy podle ustanovení § 2 zákona číslo 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, v rámci plnění svých úkolů (tedy jako úřední osoba podle ustanovení § 127 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku), v rozporu se Smlouvou o ochraňování státních hmotných rezerv číslo 2004 08 84, uzavřenou dne 30. dubna 2004 (dále jen Smlouva) mezi SSHR na jedné straně jako ukladatelem a společností V. A., se sídlem ***, zemský okres ***, vedené v obchodním rejstříku Mnichovským místním soudem pod číslem ***, podnikající na území České republiky prostřednictvím organizační složky V. A. – organizační složka, IČ: *** se sídlem *** (dále jen VG) na straně druhé jako ochraňovatelem,*

ve znění Dodatku číslo 11 ke Smlouvě (dále jen Dodatek 11), uzavřeného dne 18. února 2010, který zavazoval společnost VG hradit SSHR skutečné náklady za uvolněnou skladovací kapacitu o velikosti 125.000 m³ na ropu v centrálním tankovišti ropy v N. (dále jen CTR N.) provozovanou společností M. Č., a.s. (dále jen M.) v uvedené době ve výši 4.953.600 Kč měsíčně, přičemž smlouvu bylo možné vypovědět až po uplynutí sedmileté lhůty, která začínala běžet ode dne účinnosti tohoto dodatku,

poté, co mu byl předložen k podpisu Dodatek číslo 14 ke Smlouvě (dále jen Dodatek 14) měnící pod bodem C) Smlouvu, respektive Dodatek 11, tak, že: „V souvislosti s ukončením pronájmu skladovací kapacity v CTR N. ke dni 31. 5. 2012 se stává ustanovení odst. 8, článku VI. „Majetkové sankce a ostatní ujednání“ smlouvy obsolentní, a proto se smluvní strany dohodly, že se toto ustanovení ruší bez náhrady s tím, že v článku VI. smlouvy se bude u odst. 8 uvádět „Vypuštěno.“ Smluvní strany tímto prohlašují, že vůči sobě nemají žádné závazky vyplývající z ukončení pronájmu skladovací kapacity v CTR N. a dále prohlašují, že žádné takovéto závazky vůči sobě nebudou uplatňovat ani v budoucnu“ a dále předložen Dodatek 11, a měl tak před podpisem Dodatku 14 posoudit předložený materiál a vyhodnotit všechny důsledky, které s uzavřením Dodatku 14 byly spojeny, tedy že jeho uzavřením dojde ke zrušení povinnosti společnosti VG hradit SSHR náklady za uvolněnou skladovací kapacitu v CTR N.,

tak přesto dne 9. dubna 2013 Dodatek 14 jménem SSHR uzavřel,

a to i přes nedoporučující stanovisko Mgr. A. Č., ředitelky odboru legislativního a právního, které bylo přílohou referátníku k Dodatku 14 vedeného na SSHR jako „Dodatek č. 14 ke smlouvě ochraňování SHR číslo 2004 0884 u společnosti V. A. – o.s.“ pod č.j. 01755/13-SSHR, a za situace, kdy referátník informace k důvodům úpravy zrušovacího ustanovení článku VI odst. 8 Dodatku 11 vůbec neobsahoval, přesto nevyužil dotčené odbory k podání odborného stanoviska k odůvodnění úpravy zrušovacího ustanovení, aby se dověděl, že podpis Dodatku 14 a zrušení ustanovení článku VI odst. 8 Dodatku 11 je pro SSHR ekonomicky nevýhodné pro bezdůvodné vzdání se příjmů, a to, že SSHR nemá dostatečné finanční prostředky na nákup celého množství 100 000 tun ropy a to, jaké kroky do

uvedené doby SSHR pro nákup ropy učinila a jaké učinit fakticky měla, aby mohl vyhodnotit, že volná skladovací kapacita zůstane na náklady SSHR nevyužita a tedy prázdná, a dále to, aby zjistil, proč nebylo po společnosti VG požadováno plnění v podobě úhrady nákladů za uvolněnou skladovací kapacitu v CTR N., tedy že jeho předchůdce v rozporu s ustanovením článku VI, odst. 8, Dodatku 11 dal pokyn svým podřízeným, aby neodesílali fakturu společnosti VG,

a takto postupoval, ačkoliv podle ustanovení odst. 8, článku VI. „Majetkové sankce a ostatní ujednání“ Dodatku 11, který mu byl předložen, společnost VG neměla povinnost úhrady nákladů za uvolněnou skladovací kapacitu v CTR N. pouze ve dvou případech, pokud by tuto uvolněnou skladovací kapacitu SSHR využila k uložení svého zboží nebo ji pronajala třetí osobě,

a mohl tak vědět, že ani jedna z těchto alternativ smluvního ujednání v době uzavření Dodatku 14 nenastala, neboť SSHR skladovací kapacitu třetímu subjektu nepronajala a k naskladnění vlastní hmoty SSHR do volné skladovací kapacity nedošlo, a že naskladnění hmoty je časově náročný proces, který s sebou nese několikaměsíční vyjednávání o potřebném objemu finančních prostředků, nákupu a jeho schvalování, a že podle smluvního ujednání odst. 8, článku VI. „Majetkové sankce a ostatní ujednání“ Dodatku 11 nebylo zapotřebí, a bylo proti smyslu Dodatku č. 11, zrušení povinnosti společnosti VG vůbec upravovat, když podle uvedeného ustanovení k ukončení této povinnosti by došlo faktickým úkonem, který by spočíval v tom, že SSHR by do nádrže hmotu naskladnila, tedy dnem fyzického naskladnění hmoty do této uvolněné skladovací kapacity,

namísto toho měl činit kroky k tomu, aby měl všechny informace potřebné k posouzení podpisu Dodatku 14 a aby společnost VG svým smluvním závazkům dostála a své závazky představující náklady za uvolněnou skladovací kapacitu v CTR N. vůči SSHR zpětně od 1. 6. 2012 vyrovnala,

a dále takto jednal, ačkoliv mohl vědět, že jeho předchůdce v pozici předsedy SSHR Ing. L. Z. za obdobných podmínek návrh společnosti VG ze dne 13. května 2011 na ukončení povinnosti hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu jednoznačně odmítl,

a takto jednal, ačkoliv si byl vědom toho, že Bezpečnostní rada státu vydala dne 20. října 2011 usnesení číslo 31/D/2011, ve kterém uložila předsedovi SSHR povinnost realizovat provedení nezávislého externího auditu smluv mezi SSHR a VG, který měl za cíl vyhodnotit aktuální stav způsobu ochraňování ropy a ropných produktů, tuto povinnost však vědomě ignoroval, provedení nezávislého auditu nezajistil, čímž se připravil o informace o rizicích obchodní spolupráce mezi SSHR a společností VG v souvislosti s uzavřeným Dodatkem 11, dále o varianty řešení těchto rizik s možnostmi jejich eliminace a v neposlední řadě též doporučení dalšího postupu s vyčíslením dopadů jednotlivých ekonomických, právních a odborných variant obchodní spolupráce mezi SSHR a společností VG,

a nevyčkal ani na závěry jím zadaného interního auditu ze dne 17. ledna 2013 vybraných platných smluv SSHR, který se zabýval právními a ekonomickými riziky smluvních vztahů mezi SSHR a společností VG,

čímž vědomě porušil povinnosti dané mu Směrnicí předsedy S. s. h. r. číslo 31 ze dne 29. listopadu 2012, ve znění směrnice předsedy S. s. h. r. číslo 2 ze dne 19. února 2013, ve které je předsedovi SSHR uloženo plnění povinností a rozhodování o záležitostech, které jsou mu vyhrazeny příslušnými právními předpisy, zejména zákonem číslo 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, tedy vědomě porušil povinnosti hájit zájmy České republiky, řádně hospodařit se svěřeným majetkem a bránit jeho ztrátám, uložené jemu ustanovením § 14 odst. 1 a § 47 odst. 1, 2 zákona číslo 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, tedy povinnostmi spravovat cizí majetek s péčí řádného hospodáře, tím že uzavřením Dodatku 14 zrušil bez náhrady ustanovení článku VI odst. 8 Dodatku 11 a tedy povinnost společnosti VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu zpětně ke dni 1. 6. 2012, čímž postupoval v rozporu s jeho povinností pečovat o majetek České republiky coby řádný hospodář,

čímž České republice zastoupené S. s. h. r. způsobil škodu tím, že neučinil kroky k tomu, aby společnost VG uhradila náklady spojené s volnou skladovací kapacitou v CTR N. za měsíce červen 2012 až březen 2013 ve výši nejméně 49.536.000 Kč, a jeho jednání podpisem Dodatku 14, kterým zrušil ustanovení článku VI odst. 8 Dodatku 11 stanovící povinnost společnosti VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu v CTR N. bylo způsobilé přivodit škodu za období od dubna 2013 do 18. 2. 2017 až do výše 232.819.200 Kč.“

4. Uvedený rozsudek Městského soudu v Praze napadli odvoláním obviněný Ing. T. P., dcera tohoto obviněného Ing. E. P. a státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze (dále též jen „státní zástupce“). Státní zástupce podal odvolání v neprospěch obou obviněných. V případě obviněného Ing. T. P. odvolání směřoval do výroku o vině, o trestu a do navazujícího výroku o náhradě škody. V případě obviněného Ing. O. P., MBA, byl napaden zprošťující výrok.

5. O takto podaných odvoláních rozhodl Vrchní soud v Praze nyní napadeným rozsudkem ze dne 1. 9. 2020 sp. zn. 7 To 44/2020 tak, že podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 trestního řádu z podnětu odvolání obviněného Ing. T. P. a Ing. E. P. napadený rozsudek částečně zrušil, a to ohledně obviněného Ing. T. P. v celém rozsahu. Následně odvolací soud podle § 259 odst. 3 trestního řádu znovu rozhodl tak, že obviněného Ing. T. P. podle § 226 písm. b) trestního řádu zprostil obžaloby státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 21. 8. 2018 sp. zn. VZV 11/2017 pro v obžalobě vymezený skutek, v němž byl obžalobou spatřován zločin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku a zločin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, 3 trestního zákoníku, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem. Poškozená Česká republika — S. s. h. r. byla podle § 229 odst. 3 trestního řádu odkázána s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Naproti tomu bylo odvolání státního zástupce podle § 256 trestního řádu jako nedůvodné zamítnuto.

6. S rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 9. 2020 sp. zn. 7 To 44/2020 se nelze ztotožnit, a to z následujících důvodů.

7. Ve věci obviněného Ing. T. P. se odvolací soud ztotožnil se skutkovým dějem, jak byl zjištěn soudem prvního stupně (srov. str. 20 odstavec 15 odůvodnění rozsudku

odvolacího soudu), avšak jinak jej právně hodnotil a dospěl k závěru, že zjištěný skutek není trestným činem. V případě Ing. O. P. odvolací soud zamítl odvolání státního zástupce podané proti zprošťujícímu výroku nalézacího soudu primárně v důsledku hmotně právního hodnocení jednání obviněného Ing. T. P., a dále díky názoru, že jednání Ing. O. P. mělo pouze deklaratorní, nikoliv konstitutivní účinky, tedy že jeho jednáním nedošlo ke zrušení práva a povinností. Uvedené posouzení je nesprávné, naopak ve shodě se soudem nalézacím je namístež dospět k závěru, že skutkový stav zjištěný tímto soudem a potvrzený soudem odvolacím ohledně obviněného Ing. T. P. je trestným činem. Současně i v jednání, pro které byl zproštěn obžaloby Ing. O. P., je třeba spařovat absenci potřebné míry péče řádného hospodáře o majetek České republiky a i toto jednání je trestným činem.

I.

8. Odvolací soud založil svoje rozhodnutí primárně na právní konstrukci, že mezi smluvními stranami SSHR a společností VG došlo co do dílčího ujednání podle čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11 ke splnění závazku. S takovými právními závěry do té doby nepracoval ani nalézací soud, ani obvinění a ani státní zástupce, odvolací soud k nim neprovedl žádné dokazování a nebylo tedy v předchozím průběhu řízení možno na uvedené posouzení odvolacího soudu reagovat.

9. K zániku závazku jeho splněním nemohlo přípisem obviněného Ing. T. P. ze dne 28. 5. 2012 č. j. 2880/12-SSHR v žádném případě dojít. V přípise Ing. T. P. počítá s možností dalšího využívání zásobníku na ropu v CTR N. společností VG a v případě nepřijatelnosti takového postupu pro společnost VG Ing. T. P. navrhuje ukončit nájem zásobníku uzavřením příslušného dodatku ke smlouvě o ochrařování státních hmotných rezerv č. 2004 0884. Obviněný Ing. T. P. ve své výpovědi v hlavním líčení vysvětlil, co tímto přípisem zamýšlel. Jeho vůli sice bylo ukončit smluvní vztah vůči uvolněné skladovací kapacitě, ale kladl také důraz na skutečnost, že to smluvní strany musí učinit v kontextu s obsahem závěrečných ustanovení Dodatku č. 11 vypracováním dodatku. To se podle obviněného následně také stalo, k čemuž obviněný vydal pokyn svým podřízeným, aby koncept tohoto Dodatku č. 14 začali zpracovávat.

10. Odvolací soud měl při posouzení významu předmětného přípisu vyjít z jeho textu, v němž se vůle Ing. T. P. váže na uzavření dodatku, a z jeho výpovědi, v níž obviněný svou vůli vysvětlil. Z těchto důkazů vyplynulo, že ze strany SSHR reprezentované Ing. T. P. nebyla žádná vůle splnit smluvní ujednání tímto přípisem, se splněním nebylo počítáno jako s možnou variantou, nebylo předpokládáno. Proto bylo obviněným nabízeno jako jediné možné řešení ukončení vzájemné spolupráce uzavřením dodatku. Vůle Ing. P. tedy spočívala v ukončení smluvního vztahu, ale nikoliv tímto přípisem, ale až v době pozdější uzavřením dodatku. Odvolací soud však tomuto úkonu, tedy přípisu Ing. P., přisoudil důsledky opírané o vůli, kterou Ing. P. tímto přípisem projevit nechtěl a projevit ani nemohl.

11. Ani společnost VG o žádném zániku závazku splněním neuvažovala. Na přípis SSHR ze dne 28. 5. 2012 tato společnost odepsala dopisem ze dne 30. 5. 2012, v němž akceptovala možnost ukončení nájmu zásobníku a vyjádřila připravenost podepsat příslušný dodatek ke smlouvě č. 2004 0884. I představa společnosti VG o potřebě podepsat dodatek je tak v příkrém rozporu s konstrukcí, kterou představil odvolací soud.

12. Přípis SSHR ze dne 28. 5. 2012 a písemná odpověď společnosti VG jsou střetem jednostranných vůlí obou smluvních stran vyjádřených na samostatných listinách a zasláných druhé smluvní straně. Je ovšem třeba poukázat i na zápis z jednání mezi SSHR a VG ze dne 11. 7. 2012. I v něm obě smluvní strany, a to současně, považují za nevyhnutelné vypořádat vzájemné smluvní vztahy podpisem dodatku ke smlouvě o ochraňování. Není tak zcela zřejmé, z jakého důvodu odvolací soud zasazuje do časového rámce dne 28. 5. 2012 a dne 30. 5. 2012 zánik smluvního vztahu splněním, jestliže ke dni 11. 7. 2012 obě smluvní strany shodně na jednání prohlásily, že je nutné uzavřít dodatek, vůbec tedy nepočítaly se splněním, a ani následně neuvažovaly o tom, že by stav splnění nastal.

13. Odvolací soud ani neuvedl, k jakému okamžiku splnění váže, zda již k okamžiku přípisu, a pokud ano, tak přípisu které strany (SSHR nebo společnosti VG), nebo zda až k okamžiku technické kontroly nebo zahájení oprav či jindy. Odvolací soud k otázce splnění závazku učinil úvahu zejména v odstavcích 55. – 57. odůvodnění svého rozsudku. K takto odůvodněnému splnění však u smluvních stran nemohlo dojít ani z pohledu právní teorie.

14. Splnění je způsob zániku smluvního vztahu, který je předpokládán oběma smluvními stranami jako vyrovnání jejich vztahů. Revizi nádrže a nezájem smluvní strany na pokračování plnění platební povinnosti ovšem nelze vydávat za splnění, splnění podmínky stanovené dodatkem, tedy využití zásobníku k uložení svého zboží úzce navazujícího na revizi nádrže. Podmínkou byla stanovena možná pozdější nepředvídatelná skutečnost, faktický úkon (využití k uložení hmoty), který svou povahou neodpovídá definici odvolacího soudu o nejzákladnějším, nejčastějším, ba o nejpřirozenějším způsobu zániku závazku. Prostředkem právní reakce na případ, kdy již není zájem na pokračování právního vztahu, jsou například výpověď, odstoupení od smlouvy, dohoda, narovnání nebo novace. Odvolací soud tyto skutečnosti sám shledal, tedy konsenzus smluvních stran a vzájemné potvrzení, ovšem vadně vydává za splnění, a současně zdůrazňuje zásadu *pacta sunt servanda*, na jejíž dodržování odkazuje jen namísto, v němž její použití podporuje jeho závěry.

15. Pokud tedy odvolací soud hovoří o tom, že došlo ke konstitutivnímu právnímu úkonu, pak již tato okolnost silně nasvědčuje tomu, že závazek nemohl zaniknout *splněním* (neboť pokud by smluvní strany jednaly v souladu s původním ujednáním, pak by přirozeně nebylo nutné cokoli dalšího konstituovat). Obdobně lze konstatovat, že pokud odvolací soud zmiňuje konsenzus obou smluvních stran, pak i to nasvědčuje tomu, že závazek zanikl nikoli *splněním*, ale jinak (*dohodou*). Konečně lze dodat, že pokud odvolací soud hovoří o tom, že smluvní vztah nebyl dále realizovatelný, pak ani tehdy by se nejednalo o způsob zániku závazku *splněním*, ale spíše o zánik pro *nemožnost plnění*.

16. Ze samotného znění čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11 vyplývá, že jde o ujednání, jehož ukončení je vázáno jednak na faktický úkon jedné ze stran (SSHR) nebo na právní úkon téže strany (vůči třetí osobě). Dokud k těmto eventualitám nedojde (lze poznamenat, že tyto eventuality nejsou nikterak vázány na sféru druhé ze stran, tedy společnosti VG), pak se jedná o ujednání na dobu neurčitou. U takového typu ujednání ani nemůže dojít k jeho zániku splněním, neboť předmětem závazku není např. jednorázový úkon, ale je jím plnění, které je časově neohrazené, resp. které je třeba konat alespoň po dobu existence smluvních stran. Takový závazek tedy

přirozeně nemůže zaniknout faktickým úkonem směřujícím ke splnění závazku, neboť tento závazek je třeba „naplňovat“ (ve smyslu konat) trvale.

17. O tom, že k zániku ujednání ve smyslu dodatku č. 11 nemohlo dojít splněním, pak svědčí i samotná existence a znění dodatku č. 14. Pokud se tedy v dodatku č. 14 hovoří např. o „ukončení pronájmu“ a o zrušení smluvního ustanovení „bez náhrady“, pak se jedná o okolnosti ryze právního charakteru (nejde tedy např. o deklaraci toho, že proběhly faktické úkony, jimiž by byl závazek *splněn*). Formulace dodatku č. 14 (srov. i vypuštění konkrétního ujednání smlouvy) tedy vede k závěru, že jednání Ing. P. směřovalo k (právní) změně původních smluvních ujednání, nikoli ke *splnění* závazku, resp. k *ex post* deklaraci tohoto *splnění*.

18. Účinnost tohoto závazku je pak vázána na okolnosti (tj. využití skladovací kapacity či pronájem třetí osobě), které mohou nastat pouze ve sféře jedné ze stran, a to SSHR jakožto ukladatele. Vzhledem k tomu tedy postrádá opodstatnění tento závazek sám o sobě právně hodnotit, např. v tom směru, jak jej právně kvalifikovat z hlediska určitého smluvního typu (tj. např. nájem apod.) a posléze na základě takto určeného smluvního typu hodnotit možné způsoby jeho zániku. Ujednání dodatku č. 11 tedy vykazuje spíše rysy jednostranného (akcesorického) závazku (hradit peněžní částky) vázaného na poměrně specifické rozvazovací podmínky. Při posouzení povahy dodatku č. 11 (včetně jeho rozvazovacích podmínek) není tedy možné hodnotit jeho ekonomické souvislosti izolovaně, ale je třeba uvažovat v kontextu komplexního smluvního vztahu mezi SSHR a VG, jak bude rozvedeno dále v textu o ekonomické podstatě tohoto ujednání. V této souvislosti si lze povšimnout i časové nekonzistence, kdy odvolací soud hovoří jednak o tom, že jedna se stran „hodlala“ učinit určitý úkon (tedy že avizovala, že takový úkon učiní v budoucnu), a současně, že se jedná o deklaraci toho, že ke splnění této podmínky již došlo (tedy o skutkovém ději proběhlém v minulosti). Lze dodat, že i kdyby měl závazek uvedený v dodatku č. 11 zaniknout okamžikem „odhodlání“ SSHR provést faktický úkon, pak by tím přesto vznikla škoda, neboť by se tím SSHR nedůvodně připravila o plnění za mezidobí, tj. do doby, než by k tomuto faktickému úkonu skutečně došlo (k faktickému naskladnění však nedošlo).

19. Již na základě shora uvedených argumentů právně teoretické povahy je nutno právní konstrukci odvolacího soudu, tedy že došlo k zániku závazku uvedeného v dodatku č. 11 *splněním (solucí)*, za neudržitelnou. Tuto okolnost lze přitom pokládat za stěžejní pro hodnocení hmotně právních závěrů rozsudku odvolacího soudu. Z hlediska otázky zavinění lze jistě spatřovat zásadní rozdíl v tom, zda k ekonomicky nežádoucímu následku (tedy ke zrušení závazku uvedeného v dodatku č. 11 a s tím spojenému zastavení plateb na účet SSHR) došlo v důsledku *splnění*, tedy faktického jednání proběhlého zcela v souladu s původním právním ujednáním, anebo zda se tak stalo právním jednáním, tedy právně relevantním (kvalifikovaným) projevem vůle ze strany Ing. T. P., jenž směřoval právě k ekonomicky nevýhodné změně či k úplné negaci tohoto původního (z hlediska SSHR žádoucího) právního ujednání.

20. Odvolací soud tedy nesprávně aplikoval hmotně právní ustanovení o institutu splnění (soluci), místo aby se zabýval otázkou smluvních podmínek. Neopodstatněná úvaha o splnění závazku naplňuje dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, neboť jde o jiné nesprávné hmotně právní posouzení.

II.

21. Z povahy povinnosti společnosti VG podle čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11 vyplývá, že se mělo jednat o měsíční úhradu, tedy opakované plnění trvajícím do okamžiku, kdy podle jedné z alternativ SSHR nevyužije tuto kapacitu k uložené vlastní hmoty. Jednalo se o povinnost právně i logicky zakomponovanou do Dodatku č. 11, tedy úhradu provázanou se samotným ochraňováním (skladováním), která byla ekonomickou podmínkou uzavření dodatku ze strany SSHR za současné prioritní možnosti SSHR tuto kapacitu využívat. Dodatek č. 11 co do svého předmětu ochraňování státních hmotných rezerv, tedy skladování věci (zachování kvality a kvantity uložené věci v běhu času – čl. I., čl. III.), doby trvání smlouvy (doba neurčitá – čl. VIII. odst. 6), způsobu úhrady (periodicky za měsíc – čl. IV., čl. V.) a dalších ujednání (například pojmenování smluvních stran jako ukladatel a ochraňovatel) vyplývá, že smluvní strany se dohodly na takovém smluvním vztahu, který má trvat po relativně dlouhou dobu, a to po dobu skladování hmoty společností VG v SRN. Po právní stránce lze proto jak čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11, tak celý Dodatek č. 11 vyhodnotit jako trvajícím smluvní vztah daný opakujícím se plněním, tedy periodickým, pravidelným a nepřerušovaným dospíváním jednotlivých pohledávek (měsíční faktury). Účelem je nepřetržitá ochrana věci v čase a na to navazující platba společnosti VG za uvolněnou skladovací kapacitu. *„Závazkem k nepřetržité činnosti je povinnost něco trvale vykonávat (jedná se o závazky výjimečné, lze sem zařadit například závazek schovatele opatrovat věc převzatou do úschovy)“* (Fiala, J. Kindl, M. Občanský zákoník: Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2009, k § 582. Dostupné v systému Aspi). Na smluvní vztah proto nelze nahlížet jako na jedinou pohledávku a jí odpovídající jediný dluh, neboť se vlastně jednalo o souhrn závazků – z fiskálního hlediska stále vznikající a zanikající pohledávky a dluhy, přičemž z pohledu účelu ochraňování nerušeně trvalo.

22. Vyšel-li odvolací soud z teorie splnění závazku, je takový závěr po právní stránce neudržitelný i proto, že splněním takový komplexní smluvní vztah nemohl zaniknout. Zde lze poukázat na § 582 odst. 1 občanského zákoníku, podle kterého *„Jestliže je sjednána smlouva na dobu neurčitou, jejímž předmětem je závazek k nepřetržité nebo opakované činnosti, nebo závazek zdržet se určité činnosti anebo strpět určitou činnost a nevyplývá-li ze zákona nebo ze smlouvy způsob její výpovědi, lze smlouvu vypovědět ve lhůtě tří měsíců ke konci kalendářního čtvrtletí“*. Těmto podmínkám odpovídá jak čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11, tak celý Dodatek č. 11. Zákonem předpokládaným způsobem zániku smlouvy, jejímž předmětem je nepřetržitě plnění po dobu neurčitou, je toliko výpověď, případně dohoda bez vzniku nového závazku. Použití výpovědi vychází z takové logiky, že *„výpověď působí zánik závazkového vztahu ex nunc, tedy k okamžiku uplynutí výpovědní lhůty. Výpověď nepůsobí zpětně (na rozdíl od odstoupení od smlouvy), proto se ani plnění, která si strany poskytly před účinností výpovědi, nestávají bezdůvodným obohacením. Je-li předmětem závazku opakující se činnost (například povinnost platit periodicky nájemné), nemá zánik závazku vliv na jednotlivá dílčí plnění, na která vzniklo věřiteli právo za trvání závazku. Závazkové vztahy, jejichž předmětem je opakovaná či trvalá činnost uskutečňovaná průběžně, jsou specifické tím, že nemohou zaniknout splněním; tyto závazky lze sice průběžně plnit, nelze však poskytnout takové plnění, které by znamenalo úplné splnění závazku a vedlo k jeho zániku (ze stejných důvodů nemohou tyto závazky zaniknout započtením)“* a současně ve vztahu k době trvání:

„U závazků na dobu neurčitou možnost uplynutí doby pojmově nepřichází v úvahu, z tohoto důvodu zákon stanoví možnost jejich ukončení výpovědí“ (Fiala, J. Kindl, M. Občanský zákoník: Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2009, k § 582. Dostupné v systému Aspi). Totožně uzavřel i komentář Švestka, J. a kol. Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha, 2009, s. 1705. Dostupné v systému Beck-online.

23. K argumentu odvolacího soudu, že se smluvní strany již nadále necítily být vázány vlastní smlouvou, neboť vzájemná spolupráce měla být určitým způsobem dovršena, lze odkázat i na odvolacím soudem zmíněný princip *pacta sunt servanda*. Určité smluvní ujednání nemůže bez dalšího vyjít z užívání. Nemůže tomu tak být ani v případě Dodatku č. 11. Uzavřel-li odvolací soud, že splněním se realizuje hospodářský důvod, pro který byl závazek založen (bod 58 rozsudku odvolacího soudu), nelze s tím souhlasit, neboť hospodářským důvodem (kauzou) byla ochrana státních hmotných rezerv (*převzetí, uložení a opatrování věci za současného placení úplaty – § 527 odst. 1 obchodního zákoníku*) a na to navazující platba za uvolněnou skladovací kapacitu (z důvodů vztahů mezi společnostmi M. a SSHR), která je cíleně dlouhodobá a představovala ekonomickou podmínku uzavření této smlouvy po dobu, co podle jedné z variant SSHR nevyužije skladovací kapacitu k uložení vlastní hmoty. Jak bylo uvedeno výše, tato ekonomická důvodnost či podstata uzavřeného vztahu byla založená na tom, že společnost VG bude moci ochraňovat hmotu v Německu, a to za předpokladu, že bude hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu.

24. Tedy, hospodářský důvod, pro který byl závazek založen, byl jiný, než jak uvádí odvolací soud. To vyplývá z referátníku, který byl podkladem pro koncipování Dodatku č. 11, zejména z propočtů, které byly při posouzení důvodnosti uzavření Dodatku č. 11 provedeny.

25. V tomto smyslu naopak výpověď nebo dodatek (dohoda smluvních stran) představovaly jediný možný způsob platného a účinného skončení smluvního vztahu uzavřeného na dobu neurčitou a na trvalou činnost a napořád. Způsob uzavření by závisel na záměru smluvních stran, a jak vyplývá ze vzájemné komunikace a společného jednání, mělo se tak stát formou dodatku, tedy dohodou o zániku závazků bez náhrady podle § 572 odst. 2 věta první občanského zákoníku. Je namístě zdůraznit, že s dáním výpovědi a se sjednáním dodatku se pak váže povinnost změny výhradně v písemné formě zakotvená jak smluvně podle čl. VIII. odst. 3 Dodatku č. 11, tak zákonem podle § 17 zákona o majetku ČR.

26. Lze učinit závěr, že vůle stran ukončit závazkový vztah nemohla být korespondencí obviněného Ing. T. P. a společnosti VG naplněna. Nebylo navíc ani důvodné vůbec tento právní vztah ukončovat, když takové ukončení by z pohledu SSHR vedlo k popření ekonomické podstaty právního vztahu.

III.

27. Dalšího nesprávného hmotně právního posouzení se odvolací soud dopustil při výkladu čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11 o zde uvedeném pojmu využití k uložení. V uvedeném článku bylo mezi SSHR a společností VG smluveno, že „Smluvní strany se dále dohodly, že ochraňovatel bude ukladateli hradit skutečné náklady za uvolněné skladovací kapacity na ropu v CTR N. ve výši 125.000 m³,

a to po dobu pokud tuto skladovací kapacitu nevyužije ukladatel k uložení svého zboží nebo ji ukladatel nepronajme třetí osobě.“

28. V tomto smluvním ujednání je stěžejní část vyjádřená slovy „*nevyužije ukladatel k uložení svého zboží*“. Posouzení odvolacího soudu vychází z výkladu odlišného od deklarovaného záměru SSHR, jenž je vyjádřen v referátu k Dodatku číslo 11. Z tohoto vyplývá, že SSHR přistoupila na návrh VG skladovat hmotu v Německu pouze za předpokladu, že společnost VG bude současně platit – kompenzovat SSHR náklady za kapacitu, která se vyprázdní a kterou byla SSHR povinna pravidelně každý měsíc a za všech okolností hradit společnosti M. Jednalo se o nepřekročitelnou podmínku pro to, aby SSHR umožnila společnosti VG skladovat motorovou naftu v Německu. Pokud by tato podmínka nebyla splněna, znamenalo by to pro SSHR ztrátu.

29. Ekonomická stránka vztahu mezi společnostmi VG a SSHR byla založena právě na nevyhnutelnosti toho, že VG bude hradit a tedy SSHR kompenzovat náklady za uvolněnou skladovací kapacitu. V opačném případě by z důvodu ztrátovosti SSHR na takový smluvní vztah nepřistoupila, Dodatek číslo 11 by neuzavřela a společnosti VG by neumožnila skladovat hmotu v Německu. Kompenzace nákladů, které musela každý měsíc SSHR vynakládat ve prospěch společnosti M., byla důležitou a neopominutelnou ekonomickou podmínkou existence vzniku vzájemného vztahu a finanční výhodnost takového vztahu. Ze strany SSHR šlo o součást ekonomické podstaty právního vztahu. Podle doprovodných informací k Dodatku číslo 11 přistoupila SSHR k uzavření tohoto dodatku právě proto, že hledala finanční úsporu v hospodaření SSHR, tedy hledala možnosti, jak finančně SSHR ulevit. Finanční výhodnost celé operace byla vypočtena za sedm let částkou 20 mil. Kč, kterou měla SSHR ušetřit, tedy úhrada nákladů, resp. kompenzace, za uvolněnou skladovací kapacitu ve výši cca 5 mil. Kč měsíčně tak mohla v případě výpadku plateb ze strany společnosti VG podle původních výpočtů již za čtyři měsíce ekonomicky narušit či zmařit ekonomickou podstatu založeného vztahu. Bylo tedy důvodné důsledně dbát o to, aby k takovému ekonomickému zmaření podstaty založeného právního vztahu mezi VG a SSHR nedošlo.

30. Uvedenou citaci Dodatku číslo 11 správně vyložil nalézací soud (v bodech 105 a 107 odůvodnění svého rozsudku), jako faktické naskladnění ropy do nádrže, tedy jako okamžik zahájení shromažďování kapaliny ve skladovacím prostoru. Odvolací soud naopak nesprávně uvedl, že „*Dodatek č. 11 neupravoval faktické naskladnění ropy, ale využití skladovací kapacity ukladatele k uložení svého zboží*“ (bod 62 rozsudku odvolacího soudu). Tím ze sebe odvolací soud sejmul povinnost předmětné ustanovení vyložit tak, aby slovům přisoudil jejich obvyklý význam, a to v kontextu vztahů mezi smluvními stranami, povahy prováděné činnosti (přesun hmoty z jednoho místa a uložení do místa druhého), jakož i vztahů se společností M. Odvolací soud svým výkladem zcela naboural původní ekonomickou podstatu právního vztahu. Nelze přehlédnout, že SSHR musela dbát o to, aby udržovala finanční rentabilitu vztahu, aby nešla proti ekonomické podstatě založeného vztahu, aby šetřila omezené finanční prostředky, se kterými byla nucena hospodařit. Výklad odvolacího soudu jde proti smyslu záměru, se kterým byl Dodatek číslo 11 uzavřen.

31. Synonymem slovesa „využít“ jsou slova „použít, užít“. Ve spojitosti se skladovací kapacitou šlo o faktické využití k určitému úkonu. Skladovací kapacitu bylo možné

fakticky použít pouze k naskladnění, neboť se jednalo o skladovací kapacitu a nikoliv nádrž. Z tohoto důvodu pak revize nemohla být pro posouzení naplnění pojmu využití či nevyužití k naskladnění relevantní.

32. Odvolací soud přisoudil významu zmiňovaného ustanovení o využití či nevyužití skladovací kapacity k uložení vlastního zboží nesprávné důsledky. Navíc podstatné je, že podle výkladu a účelu smlouvy by náklady za uvolněnou skladovací kapacitu společnost VG neměla platit pouze v případě, pokud by byla využita. Společnost VG měla pokračovat v platbě za skladovací kapacitu po jejím uvolnění.

33. Užívání či neužívání je spojeno s časovým okamžikem, který má svůj začátek a svůj konec. Proto společnost VG měla platit „po dobu“ a nikoliv „do doby.“ Uzavřením Dodatku číslo 14 ze strany obviněného Ing. O. P., který obsahoval zrušovací ustanovení a klauzuli o tom, že strany jsou vzájemně vypořádány a nebudou do budoucna uplatňovat žádné vzájemné plnění, došlo následně k tomu, že do budoucna nebylo možné požadovat po společnosti VG platbu nákladů, přestože společnost VG dál skladovala hmotu v Německu, a navíc nebylo možné zpětně požadovat po společnosti VG ty náklady, které nebyly ze strany SSHR fakturovány.

34. Z gramatického výkladu vyplývá, že povinnost hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu je spojována s faktickým využitím k uložení. Společnost VG tento poplatek platila proto, že rozhodla užívat sklad na území Německa a SSHR by tak hradila náklady za uvolněnou skladovací kapacitu zbytečně. Platba za uvolněnou skladovací kapacitu je i v souladu s účelem smlouvy, neboť SSHR platila náklady a ještě za ochraňování hmoty v Německu. Pokud by nepožadovala úhradu od společnosti VG, hradila by náklady za skladovací kapacitu zbytečně, fakticky proto, že podle smlouvy se společností M. musela. Tím, že by SSHR umožnila společnosti VG skladowat hmotu v Německu bez dalšího, zatížila by rozpočet SSHR o náklady za ochraňování hmoty v Německu. Žádnou úsporu by to nepřineslo, nebylo by vůbec důvodné ropu z M. vyskladnit a namísto toho naskladnit hmotu do Německa. Z účelu smlouvy dále plyne, že pokud SSHR uvolněné skladovací kapacity využije, tak náklady už zbytečné nejsou a SSHR by tedy nevynakládala tyto dvoje náklady zbytečně. Pak by neměla nárok na kompenzaci „nezbytečných“ nákladů, respektive nákladů za nevyužitou skladovací kapacitu. Ovšem opětovným uvolněním skladovací kapacity by opět nastoupila potřeba náklady společností VG kompenzovat.

35. Uvedený výklad smlouvy je nejen v souladu s textem smlouvy a účelem smlouvy, ale i vůlí SSHR, která je vyjevna v informacích, které jsou součástí referátníku k Dodatku číslo 11 a které navrhuji možné řešení situace, ale hlavně nepřekročitelnou podmínku uzavření Dodatku číslo 11, a to právě úhradu nákladů za uvolněnou skladovací kapacitu. Tato základní podmínka uzavření smlouvy je pak potvrzena a vysvětlena na výpočtech.

36. Obviněný Ing. T. P. tak měl postupovat v souladu s principy, na kterých byla smlouva, tedy Dodatek číslo 11 vystavěn, tedy:

- hledání úspor v hospodaření SSHR,
- vyžadovat náklady za uvolněnou skladovací kapacitu jako podmínku realizace ekonomické podstaty Dodatku číslo 11.

37. Rozhodnutí obviněného Ing. T. P. v okamžiku, který popisuje odvolací soud (v podobě přípisu společnosti VG), či v okamžiku zdůrazňovaném nalézacím soudem, tedy při rozhodnutí o nevystavování faktur společnosti VG k nároku nákladů za uvolněnou skladovací kapacitu, šla proti smyslu Dodatku číslo 11 a proti ekonomické podstatě, pro kterou byl dodatek uzavřen.

38. V případě, který popisuje odvolací soud, se tak stalo za vysokého rizika neuskutečnění záměru naskladnit skladovací kapacitu a za nevyužití širšího odborného aparátu a možnosti posoudit svůj krok co do kontroly tohoto svého aparátu. Ing. T. P. tato rizika podstoupil, k nákupu ropy následně nedošlo a SSHR přišla v důsledku jednání obviněného o úhradu nákladů ze strany VG.

39. Tvrzení odvolacího soudu, že „[r]ozhodně proto nelze v tomto směru přisvědčit argumentaci obžaloby, že obžalovaný Ing. P. měl a musel rozhodnout o ukončení platby dnem fyzického naskladnění hmoty do uvolněné skladovací kapacity“, nemůže obstát. Platba společností VG za uvolněnou skladovací kapacitu byla vázána až na okamžik, kdy dojde k využití, tedy k fyzickému naskladnění vlastního zboží SSHR do kapacity. Vzhledem k tomu, že tento okamžik nenastal, platnost a účinnost čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11 nebyly dotčeny. Navíc odvolací soud je sám nekonzistentní, když na jiném místě uvedl, že „Uložením se přitom rozumí naskladnění ropy do volné kapacity“ (bod 60 rozsudku odvolacího soudu); není rozdíl mezi „uložením“ a „využitím“, když k využití dojde právě uložením.

40. V referátu pod č. j. 7506/11/SSHR s názvem věci „Zajištěné nouzových zásob ropy a pohonných hmot, nákup ropy v roce 2011, 2012“ (č. I. 1007) bylo mimo jiné uvedeno, že „Předmětná smlouva nepočítá s tím, že by nádrž nebyla uvolněna a navrhuje se proto návrh firmy V. odmítnout a pronájem ukončit až po podpisu smlouvy o nákupu ropy.“ Dále zde je uvedeno následující: „Návrh postupu

- *Zaslání dopisu ministroví průmyslu a obchodu - bylo provedeno.*
- *Po odpovědi ropy a uzavřít příslušnou smlouvu.*
- *Ukončit pronájem skladové kapacity na ropu s firmou V.“ (č. I. 1009).*

41. I ve vnitřních dokumentech SSHR bylo tedy kalkulováno s ukončením plateb společností VG za uvolněnou skladovací kapacitu z časového hlediska nejdříve po podpisu kupní smlouvy na ropu, tedy jakési jistoty dodání a existence hmoty do uvolněné skladovací kapacity, přičemž k takovému ukončení mohlo dojít právě až naskladněním, které spadá do okamžiku podpisu smlouvy.

42. I to podporuje výklad ustanovení čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11. Svědek Ing. Š., nynější předseda SSHR, u hlavního líčení vázal okamžik ukončení předmětné povinnosti ze strany společnosti VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu, na okamžik jistoty nákupu hmoty, tedy nejdříve na souhlas vlády k nákupu hmoty, což je stále doba velmi vzdálená představě odvolacího soudu. Vyslovená představa o době s sebou nese jistotu, že SSHR by vůbec mohla hmotu nakupovat, neboť bez souhlasu Vlády České republiky hmotu nakupovat v tomto objemu nemohla. Souhlas Vlády ČR však Ing. T. P. a ani Ing. O. P. neměli. Neexistovala ani shoda na tom, jaký druh ropy by měl být nakupován, zda ruský či alžírský, což bylo

zjevně strategickou otázkou pro ministerstvo. Nadto k výše popsanému přípisu došlo dříve, než Ing. T. P. měl od Bezpečnostní rady státu rozhodnutí, že má nakupovat ropu.

43. Odvolací soud přípis Ing. T. P. a zejména důsledky s ním spojené, významné z pohledu trestní odpovědnosti, zasadil do ještě rizikovějšího rozhodovacího prostředí, než je postavena obžaloba, neboť Ing. P. podle odvolacího soudu učinil přípis, kterým „splnil“ smluvní vztah mezi VG a SSHR a ukončil povinnost společnosti VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu za situace:

- bez rozhodnutí Bezpečnostní rady státu, která až později rozhodovala o třech různých variantách předložených Ing. T. P.,
- rozhodoval pouhým přípisem bez toho, aby využil širšího aparátu s vysvětlením svého kroku, aby mohl posoudit a případně zkontrolovat kroky svého aparátu a znal právní důsledky svého konání,
- rozhodoval o tom, že nejenže nevěděl, jestli Bezpečnostní rada státu rozhodne o variantě nákupu ropy (nebo jiné variantě) a vůbec, jestli Bezpečnostní rada státu vůbec návrh Ing. P. bude akceptovat,
- rozhodoval bez toho, aby měl souhlas vlády k nákupu v takovém objemu – aby tedy mohl nákup realizovat [§ 156 odst. 3, § 16a písm. a) a § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění účinném od 1. 4. 2012 do 31. 12. 2013],
- a to za situace, kdy si mohl být vědom toho, že nákup hmoty je časově náročný proces, který s sebou nese několika měsíční vyjednávání a časovou potřebu pro nákup a dodání hmoty, a
- měl si tak být vědom toho, že ekonomická podstata závazkového vztahu mezi VG a SSHR byla založena na důsledném hrazení, resp. kompenzaci, nákladů za uvolněnou a SSHR nevyužívanou skladovací kapacitu.

44. Ing. T. P. tak svým rozhodnutím vešel do velmi vysokého rizika spojeného s nejistotou, které vyplývalo z řady kroků, které nemusely nastat, respektive se uskutečnit, což se nakonec stalo a všechny aspekty důležité pro nákup ropy se nesešly. K nákupu a doplnění nouzových zásob ropy vůbec nedošlo. Takové jednání tedy bylo extrémně neuvážené a nemůže dosahovat potřebné zákonem předvídatelné alespoň minimální míry péče řádného hospodaření s majetkem státu v kontextu ustanovení § 220, § 221, § 329 či § 330 trestního zákoníku.

45. Ke svému postupu měl mít Ing. T. P. nepochybně nejen právní rozbor, ale i ekonomický rozbor, a to v každém závažném kroku svého rozhodování, aby si byl vědom důsledků svého jednání, včetně toho, od kdy je možné ještě nezpochybnit a nezvrátit pozitivní ekonomický přínos dohody se společností VG o skladování hmoty v Německu.

46. Bez ohledu na výklad soudu odvolacího či rozdílný výklad soudu nalézacího, v obou případech došlo ke způsobení škody, neboť Ing. T. P. v důsledku svého jednání rozhodl o nefakturování povinnosti společnosti VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu, bez uzavření dodatku, a nakonec se s ministrem

průmyslu a obchodu na nákupu druhu ropy nedohodl. Navíc souhlas Vlády ČR k nákupu ropy udělen nebyl, udělen být ani nemohl, pokud nebyla shoda na druhu ropy. Výsledkem, bez ohledu na výklad obou soudů a dva odlišné závěry soudů, je nevyužitá skladovací kapacita a to, že společnost VG nehradila náklady za ni. Tím došlo ke zmaření ekonomické podstaty smlouvy uzavřené mezi společnostmi VG a SSHR, k nevyužití volné skladovací kapacity, k nehrazení nákladů ze strany společnosti VG. Zůstala ovšem povinnost SSHR společnosti VG hradit jak náklady za uvolněnou skladovací kapacitu, tak poplatky společnosti VG za ochraňování hmoty uskladněné v Německu.

47. Přitom Ing. P. si musel být vědom toho, že všechny kroky (uvedené výše pod odrážkami) oddalovaly využití skladovací kapacity k uskladnění vlastní hmoty do neurčité budoucnosti.

48. Vláda České republiky souhlas k nákupu ropy nedala, a to do dnešní doby. Nic nebránilo obviněným Ing. T. P. či Ing. O. P., který nakonec zrušovací Dodatek číslo 14 poté, co mu ho předložil Ing. T. P. za situace, kdy referátník k dodatku neobsahoval ani jedno slovo odůvodnění toho, proč by měl Ing. O. P. dodatek obsahující zrušovací ustanovení podepsat, aby se obrátili s žádostí o předběžné stanovisko na vládu a ministra průmyslu a obchodu ve věci představy o druhu nákupu nouzových zásob.

49. Pokud odvolací soud dospěl k závěru, že Ing. T. P. splnil závazek výše uvedeným přípisem ze dne 28. 5. 2012, stalo se tak v době, kdy Ing. T. P. ani ještě nedisponoval rozhodnutím Bezpečnostní rady státu, přičemž předsedu vlády nakonec řádně požádal o zařazení Návrhu na doplnění nouzových zásob ropy a ropných produktů až dne 11. 6. 2012, přičemž Bezpečnostní rada státu rozhodla až 18. 6. 2012.

IV.

50. Odvolací soud vycházel i z nesprávného závěru o tom, jakou funkci platba nákladů za uvolněnou skladovací kapacitu plnila, pokud dospěl k tomu, že se jednalo o nájemní právní vztah, resp. o platbu nájemného, a v návaznosti na to vzal za svou argumentaci odvolatelky Ing. P. o příléhavém použití § 673 občanského zákoníku.

51. Důvody zakotvení úhrady nákladů za uvolněnou skladovací kapacitu do smluvního vztahu mezi společnostmi VG a SSHR, jakož i to, s jakým záměrem SSHR do právních vztahů založených Dodatkem č. 11 vstupovala, vyplývají z referátníků k tomuto dodatku. V doprovodné informaci k Dodatku č. 11 k důvodům, proč byl uzavřen, SSHR uváděla, že hledá finanční úspory a přistoupí na nabídku skladování hmoty v Německu, ale pouze pod podmínkou, že společnost VG převezme placení úhrady nákladů za ochraňování hrazených SSHR za uvolněnou skladovací kapacitu u společnosti M. Pouze společnost VG také SSHR nabídla možnost spolupráce v tomto směru.

52. Z referátníku, respektive doprovodné informace k němu, dále vyplývá, že SSHR brala ekonomické dopady úhrady nákladů za uvolněnou skladovací kapacitu vážně, což se promítlo i v propočtu, který byl k Dodatku č. 11 připraven. Z propočtu se podává, že Náklady na ochraňování hrazené SSHR společnosti M. dosahují cca 48 mil. Kč, náklady, které v případě uzavření Dodatku č. 11

by měla SSHR hradit za ochraňování společnosti VG, dosahují částky 45 mil. Kč, odečtením obou částek SSHR došla k závěru, že na uvedené transakci, tedy převedení ochraňování hmoty z ČR do SRN, ušetří částku cca 3 mil. Kč ročně, tedy nevyvalozí náklady navíc a oproti původnímu stavu ušetří finanční prostředky SSHR, což odůvodňovalo ekonomickou výhodnost uzavření Dodatku č. 11. V opačném případě by nemělo smysl vůbec o uzavření Dodatku číslo 11 uvažovat, neboť takový dodatek by přinesl pouze ztrátu a žádné výhody pro SSHR. Ekonomická výhodnost transakce zakotvená v Dodatku číslo 11 byla hlavním důvodem uzavření dodatku, neboť umožňovala naplnit představu SSHR o úspoře nákladů za ochraňování, které musela vynakládat. Informace k Dodatku č. 11 také shrnula výhody jeho uzavření s tím, že SSHR především předpokládala převzetí povinnosti hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu společností VG při současném umožnění společnosti VG ochraňování hmoty ve skladu v K., čímž SSHR ušetří částku za sedm let ve výši cca 20 mil. Kč, aniž by provedení záměny mělo záporný vliv na výši nouzových zásob.

53. Z návrhu řešení Dodatku č. 11 je zcela zřejmé, že SSHR jako s nepřekročitelnou překážkou pracovala s ekonomickými závěry. Ty se promítly ve zcela jasně vyjádřené podmínce uzavření smlouvy, podle níž společnost VG bude hradit po celou dobu uskladnění hmoty v SRN náklady spojené s uvolněnou kapacitou odpovídající jedné nádrži o obsahu 125 tis. m³ odpovídající nákladům na ochraňování vynakládané SSHR vůči společnosti M. Z návrhu řešení taktéž vyplýval záměr zakotvit, že SSHR bude mít přednostní právo užívat tuto skladovací kapacitu, a dále návrh, aby společnost VG za užití kapacity platila náklady s tím spojené. Návrh pracoval dokonce s myšlenkou, že společnost VG se bude podílet na úhradě nákladů již od okamžiku vyskladňování ropy z CTR N., což vyjadřuje jasnou snahu SSHR chránit ekonomickou podstatu transakce od okamžiku, kdy se ze skladovací kapacity uvolní byť i jen část objemu hmoty, úhrada nezávisela až od okamžiku vyskladnění celého množství hmoty.

54. Jestliže odvolací soud uvedl, že při naskladňování K. pochybila SSHR, tak naopak svůj závazek naskladnit hmotu do určitého data (podle informace k Dodatku č. 11 společnost VG navrhla obměnu do 20. 12. 2010) nesplnila společnost VG, která uvedený termín nedodržela. Závěry odvolacího soudu o pochybení na straně SSHR jsou v rozporu s učiněnými zjištěními, tedy že původní záměr byl takový, že VG naskladní do SRN veškerou smluvně stanovenou hmotu o objemu cca 118 mil. litrů, a to do konkrétního data. To však VG nesplnila a naskladnila pouze část v daném roce, na který byl rozpočet schválen. Pro dodatečné naskladnění jí SSHR poskytla náhradní lhůtu dalšího půl roku, ani v této době však VG svůj závazek nesplnila. Finanční situace na straně SSHR se změnila, další lhůtu pro naskladnění hmoty společnosti VG SSHR již neposkytla. Závěry odvolacího soudu jsou opět v rozporu s tím, jak byly skutečnosti zjištěny, a není zřejmé, proč je v tomto smyslu SSHR stavěna do pozice subjektu, který si neplní své povinnosti. Odpovědnost za nedoskladnění kapacity v SRN nese jednoznačně společnost VG, naopak na straně SSHR lze spatřovat vstřícný přístup k řešení nesplnění závazku společnosti VG.

55. Platba za uvolněnou skladovací kapacitu podle čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11 nebyla v žádném případě nájemným či podnájemným. Jednalo se o formu kompenzace za to, že společnosti VG bylo umožněno skladovat hmotu v Německu, přičemž bez této kompenzace by SSHR dodatek neuzavřela. SSHR za skladování státních hmotných rezerv v Německu platila pouze poplatky za ochraňování

odpovídající konkrétnímu množství naskladněné hmoty a současně kompenzovala náklady vynakládané SSHR za volnou skladovací kapacitu. Nepřevzala však do užívání nádrží u společnosti M. Společnost VG by přestala za uvolněnou skladovací kapacitu platit okamžikem využití skladovací kapacity (v podobě nějaké nádrže) ze strany SSHR k uložení hmoty.

56. Poplatek platila SSHR společnosti M., a to bez ohledu, zda k nějakému využití skladovací kapacity došlo. Platbu od společnosti VG je proto třeba považovat za kompenzaci nákladů SSHR. Jak bylo uvedeno, bez úhrady těchto nákladů by SSHR na vyskladnění ropy a skladování nafty v Německu nepřistoupila. Smysl platby za uvolněnou skladovací kapacitu společností VG objasnili ve svých výpovědích svědci Š. a M. Ten potvrdil, že pokud by nájemce hodlal disponovat s ropou v zásobníku, musel by uzavřít smlouvu s M., neboť šlo o její nádrž, nikoli nádrž SSHR. Pokud by společnost VG měla v plánu volnou skladovací kapacitu využít pro uskladnění své ropy, nešlo by to tedy bez dalšího právního zakotvení.

57. Jestliže by se kompenzační platba měla považovat za nájemné, byl by nepochybně smluvní vztah týkající se kompenzační náhrady nákladů za uvolněnou skladovací kapacitu za nájem také výslovně označen. V Dodatku č. 11 by se používalo označení smluvních stran pronajímatel a nájemce. Dokonce lze předpokládat, že by na to patrně existovala speciální smlouva, když se jedná o jiný smluvní typ a vybízí k tomu čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11 jako určité „zmocnění“ nebo „možnost“.

58. Poplatek se dále hradil za využití volné kapacity, k žádnému převzetí nádrže nedošlo. Nájemní vztah totiž předpokládá jasnou, určitou a nezaměnitelnou identifikaci konkrétně vymezeného předmětu nájmu – údaji z katastru nemovitostí, tovární značkou, výrobním nebo jiným jedinečným číslem, pojmenování druhu atd. V případě poplatku se ovšem jednalo o jakoukoliv kapacitu bez upřesnění předmětu vztahu, tedy službu, nikoliv převzetí určitého prostoru do užívání. Obdobným způsobem byla řešena smlouva uzavřená mezi M. a SSHR, M. poskytovalo službu spočívající v tom, že SSHR může využít služeb společnosti M.

59. Odvolací soud tedy pochybil, pokud uvolněnou skladovací kapacitu vyhodnotil jako nájem hmotné věci. Bez dalšího vysvětlení smluvní strany SSHR a společnost VG označil za pronajímatele a nájemce, ač sám za výchozí právní režim přijal ustanovení o skladovací smlouvě podle § 527 a násl. obchodního zákoníku.

60. Uvedené ustanovení nelze vykládat jako skrytý nájem pohlcený skladováním. Svou povahou jde o kompenzační ustanovení ve prospěch SSHR. Pokud SSHR nebyla nájemce, nemohla dát skladovací kapacitu do podnájmu společnosti VG a společnost VG pak nemohla platit nájemné (podnájemné). I ze samostatného názvu plnění vyplývá, že se jednalo o náklady za uvolněnou skladovací kapacitu, tedy náklady státu, které musela vynakládat SSHR, které byly státu kompenzovány za to, že společnosti VG bylo současně smluvně umožněno skladování v Německu.

61. V rozsahu (sekundárního) smluvního vztahu mezi SSHR a společností VG dle čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11 se nemohlo jednat ani o podnájem z toho důvodu, že samy (primární) smluvní vztahy mezi SSHR a společností M. nejsou vztahy nájemními. Dohoda o umožnění skladování zásob ropy mezi SSHR, společností M.

P. G. a společností M. ČR upravuje umožnění skladování státních hmotných rezerv, tedy ropy ve vlastnictví SSHR, ve Spolkové republice Německo (č. l. 1502). Tato dohoda je nedílnou součástí Smlouvy č. 2/94 ze dne 11. 8. 1994. Svým označením ani obsahem se evidentně nejedná o nájem. Smlouva o ochraňování státních hmotných rezerv č. 2/94 ze dne 11. 8. 1994 uzavřená mezi SSHR a společností M. K. n. V., a.s., upravuje, že jejím předmětem je ochraňování zásob ropy ve vlastnictví SSHR. Ve svém úvodu se odvolává na § 527 a násl. obchodního zákoníku, tedy na ustanovení o skladování (č. l. 1422). Ani samotný Dodatek č. 11 ke Smlouvě o ochraňování státních hmotných rezerv č. 2004 0884 ze dne 30. 4. 2004 ve znění dodatků č. 1 - 10 ze dne 18. 2. 2010 uzavřený mezi SSHR a společností VG, který zněl na ochraňování, tedy rovněž na skladování (č. l. 649), nelze považovat za nájem.

62. Podle § 666 občanského zákoníku je nájemce oprávněn dát pronajatou věc do podnájmu, nestanoví-li smlouva jinak. Vyložené smlouvy ovšem žádnou věc do pronájmu nedaly, nejedná se jejich obsahem o nájem, neboť jejich účelem je ochraňování (skladování). Jinými slovy společnost M. nedala SSHR žádnou věc do nájmu. Uzavřel-li proto odvolací soud, že se v případě uvolněné skladovací kapacity (čl. VI. odst. 8 Dodatku č. 11), tedy ve smluvním vztahu mezi SSHR a společností VG, jedná o podnájem, tomuto závěru překáží, že neexistuje nájemní vztah. Neexistuje-li nájem, nemůže existovat podnájem. Závěry odvolacího soudu i v tomto případě spočívají na nesprávném hmotně právním posouzení netrestní právní normy.

63. Odvolací soud proto nesprávně uzavřel ohledně skladovací kapacity, že se jednalo o předmět nájmu, za nějž společnost VG hradila nájemné podle § 673 občanského zákoníku. Jestliže SSHR nemá skladovací kapacity na ropu v CTR N. v nájmu, nemůže je dávat do podnájmu. Nikdo nemůže převést na jiného více práv, než sám má. Tudíž vztah SSHR a společnosti VG nemůže být v otázce skladovacích kapacit na ropu v CTR N. vztahem nájemce a podnájemce. Není rozhodné, že jednotlivé osoby jednající za SSHR a společnost VG ve vzájemné komunikaci používaly zavádějící termín nájem. Rozhodný je faktický obsah právního vztahu.

64. Na skladovací kapacitu, a to ať už uvolněnou, nebo zaplněnou, nelze pohlížet jako na předmět nájmu. Při skladování je zachování kvalitativních a kvantitativních požadavků na uložení věci záležitostí ukladatele (§ 533 odst. 1 obchodního zákoníku), který takovými vyhovujícími prostory musí disponovat, jinak porušuje smlouvu (v posuzovaném případě šlo o uvolněné skladovací kapacity společnosti M., SSHR prostory nedisponovala). To se odráží v požadavku na odbornou péči o uloženou věc. Za tímto účelem mohla společnost M. přečerpávat hmotu do různých zásobníků. To bylo věcí skladovatele (ochraňovatele), který pro účely plnění povinností plynoucích zejména ze Smlouvy o ochraňování státních hmotných rezerv č. 2/94 ze dne 11. 8. 1994 kapacitu zajišťoval (tedy společnost M).

65. Měla-li být určitá nádrž, v níž se měla skladovat ropa ve vlastnictví SSHR, podrobena inspekci (revizi) a případným opravám, jednalo se o nevyhnutelný servisní úkon. Proto je nutné trvat na tom, že SSHR neodůvodněně převzala tuto povinnost z finančního pohledu ke své tíži, ačkoliv to byla povinnost společnosti M. (která neměla mít finanční důsledky vůči SSHR), neboť ta byla vlastníkem skladovacích prostor a odpovídala za jejich technickou způsobilost. Společnost M.

byla povinna poskytnout ve prospěch SSHR k okamžitému využití skladovací kapacity, nikoliv konkrétní nádrž. Je proto neodůvodněnou benevolencí na straně SSHR, že vůbec uvažovala nad tím, že z důvodu technické kontroly konkrétní nádrže nebude muset společnost VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu. Obviněný Ing. T. P. neměl důvod informovat společnost VG o revizi nějaké nádrže.

66. Bylo věcí společnosti M., kam by případnou hmotu naskladnila, když například disponovala dalšími nádržemi, které sloužily k míchání. Nejenže nešlo o nájem, ale v případě vztahu SSHR a společnosti VG nebylo možné uvažovat o nezpůsobilém předmětu nájmu, čímž se nesprávně vysvětlilo zastavení úhrad za uvolněnou skladovací kapacitu podle § 673 občanského zákoníku, ačkoliv se o nájem nejednalo. Nebyl proto důvod, aby společnost VG tento kompenzační poplatek přestala platit, protože povinnost SSHR vůči společnosti M. hradit tyto poplatky trvala a společnost VG měla hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu do okamžiku, než bude kapacita načerpána.

V.

67. Odvolací soud se dopustil nesprávného posouzení rovněž v otázce zákonných požadavků na formu úkonu, jímž je nakládáno s majetkem České republiky.

68. Je třeba trvat na tom, že i v posuzovaném případě dispozice s majetkem České republiky vyžadovala splnění zpřísnujících podmínek, a to písemnou formu, což vyplývalo jak ze zákona [§ 17 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o majetku ČR“)], tak ze smlouvy (čl. VIII. odst. 3 Dodatku č. 11).

69. Pro smlouvu o skladování podle § 527 - 535 obchodního zákoníku sice předepsána písemná forma nebyla, avšak pro nakládání s majetkem státu se písemná forma vyžadovala podle § 17 zákona o majetku ČR. Podle dikce i názvu § 2 odst. 1 zákona o majetku ČR byla v této souvislosti smluvní volnost smluvních stran omezená ve prospěch právní jistoty a transparentnosti smluvních ujednání se státem, kterou nebylo možné omezit nebo vyloučit. Odvolací soud přitom chybně považoval za dostatečnou takovou formu, kterou nelze považovat za formu odpovídající zákonu.

70. Ustanovení § 17 zákona o majetku ČR, ve znění účinném od 1. 1. 2001 do 29. 2. 2016 znělo: *„Nakládá-li se s majetkem na základě smlouvy, musí mít smlouva písemnou formu a podpisy na jedné listině i v případě, že to právní předpisy nevyžadují, pokud použití písemné formy nevyklučuje zákon anebo povaha právního úkonu, popřípadě okolnosti, za kterých k němu dochází“.*

71. Z důvodové zprávy k zákonu o majetku ČR lze citovat: *„Při smluvních dispozicích návrh preferuje písemnou formu. Jinak pro nakládání s majetkem státu navrhovaný zákon počítá primárně s použitím obecných předpisů, zejména občanského a obchodního zákoníku, a to všude tam, kde sám nestanoví jinak; odlišnosti od tohoto systému pak mohou dále vyplývat ze zvláštních právních předpisů (srov. § 2). Při nakládání s majetkem státu tedy bude moci stát (svými organizačními složkami) i nadále vstupovat také do obchodních závazkových vztahů, a to především v případech, pro které je použití příslušných ustanovení obchodního zákoníku povinné (§ 261), tedy zejména budou-li veřejné potřeby pro stát*

zabezpečovat podnikatelé při své podnikatelské činnosti, popřípadě i v těch případech, kde obchodní charakter vztahu vyplývá z podstaty daného vztahu (např. závazkové vztahy mezi zakladateli akciové společnosti).“

72. Je zcela nerozhodné, že obchodní zákoník nevyžadoval písemnou formu, neboť přednost měla speciální úprava v zákoně o majetku ČR, která se s takovou situací slovy „i v případě, že to právní předpisy nevyžadují“ sama vypořádává. Důvodová zpráva k zákonu o majetku ČR počítá se vstupováním státu do obchodních závazkových vztahů s podnikateli, tedy zavazuje stát jednáním nad rámec obecných právních předpisů.

73. *„Vzhledem k tomu, že mezi základní předpis upravující daná právní jednání patří občanský zákoník, je třeba si uvědomit, že zákon má svou zvláštní právní úpravou v oblasti hospodaření s majetkem státu aplikační přednost před tímto obecným právním předpisem“.* V tomto směru lze v přímém rozporu s poznámkami odvolacího soudu doplnit, že *„zákon vybraná pravidla stanovená v občanském zákoníku pro jednotlivá právní jednání doplňuje, zejména zpřisňuje“* [Svoboda, M., Závodský, O. Zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích: Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019, k § 1. Dostupné v systému Aspi].

74. Na podporu tvrzení, že pro nakládání s majetkem státu existují zpřísněné podmínky (které se ostatně projeví například v přijetí § 17 zákona o majetku ČR), resp. smluvní volnost smluvních stran je určitým způsobem omezena, lze poukázat na vybranou judikaturu:

75. *„Ani v situacích, kdy stát vystupuje v pozici soukromoprávního subjektu, nelze jeho postavení ztotožňovat s postavením jednotlivce, akcentuje tím požadavek, aby počínání státu bylo plně konformní s jeho vlastními právními předpisy.“*

76. *I v případech, kdy stát vystupuje jako účastník soukromoprávního vztahu, který se řídí právními předpisy z oblasti soukromého práva, nelze jeho postavení bez dalšího ztotožňovat s postavením jednotlivce. I v takových vztazích stát nedisponuje skutečně autonomní vůlí, jeho jednání se musí vždy řídit zákonem, i když stát zastupují z jeho pověření jiné subjekty. Při posuzování pozice státu v takových vztazích nelze proto cele abstrahovat od druhé dimenze státu, tj. té, v níž vykonává svou hlavní funkci, tedy státní moc“* (např. nález Ústavního soudu ČR ze dne 4. 3. 2004 sp. zn. III. ÚS 495/02). Tedy i na straně státu, byť jednajícího soukromoprávně, nikoliv tedy uplatňujícího autoritativně veřejnou moc, musí být dodržovány právní předpisy.

77. *„Požadavek písemné formy s umístěním podpisů smluvních stran na jednu listinu zakotvený v ustanovení § 17 zákona č. 219/2000 Sb. má za účel posilovat právní jistotu a transparentnost při disponování s veřejnými prostředky“* (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 9. 2015 sp. zn. 28 Cdo 657/2015). Potvrzuje se, že je potřeba zpřísněné podmínky dodržovat. Nejedná o žádné nové, jiné nebo další vlastnictví, jak se pokouší zcela nesprávně navodit odvolací soud. Současně bylo dovozeno, že státu při takovém právním jednání neprospívá autonomie vůle. Proto i přezkum její vůle je značně ztížený.

78. *„Nejvyšší soud se navíc kloní k závěru, že transparentnost v nakládání s prostředky státu (již napomáhají také zvýšené nároky na formu právních úkonů*

dotýkajících se majetku České republiky) musí být garantována i tam, kde jsou řešeny důsledky neřádného nabytí majetkových hodnot fiskem.“

79. *„Argumentace ochranou důvěry založené aktem státu pak není způsobilá vyslovené závěry zvrátit, poněvadž proti tomuto principu zde působí právě zmíněná hodnota zajištění transparentního a kontrolovatelného hospodaření s veřejnými prostředky, kterou zákonodárce zřetelně upřednostnil, zakotvil-li pravidlo vyžadující pro smlouvu, jíž se nakládá s majetkem státu, písemnou formu s tím, že projevy vůle obou kontrahentů musí být na téže listině (§ 17 zákona č. 219/2000 Sb.). Nejvyšší soud nemá v obecné rovině pochybnosti o ústavní konformitě řečené normy, a tudíž se ani nedomnívá, že by se do rozporu s ústavním pořádkem dostávala její adekvátní aplikace, jež z podstaty věci může v konkrétních případech vést k určitému upozadění ochrany důvěry v jednání státu, neboť je s to zapříčinit formální neplatnost právního úkonu týkajícího se majetku státu (včetně majetku protiprávně nabytého). Tento zásah do důvěry opírající se o akty státu se však děje z legitimních důvodů a není nikterak nepřiměřený“ (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 3. 2019 sp. zn. 28 Cdo 3147/2018). V případě § 17 zákona o majetku ČR se tedy nejedná o konstrukci žádného nového typu vlastnictví, ale o zvýšené nároky v souvislosti s majetkem státu, a to zcela legitimní (s ohledem na požadavek transparentnosti a veřejné kontroly) a ústavně konformní.*

80. Odvolací soud také zcela pominul, že forma právního jednání byla ovlivněna i ujednáním smluvních stran v Dodatku č. 11. V jeho čl. VIII. odst. 3 bylo smluveno: *„Případné změny, doplnění, popř. zrušení jednotlivých ustanovení této smlouvy a jejich příloh se budou provádět formou oboustranně odsouhlasených a podepsaných dodatků (číslovaných od č. 12).“* Smluvní strany si tak pro účely další kontraktace vyměnily, že se bude jednat písemnými dodatky (nikoliv korespondencí, jakkoliv například zpětně potvrzenou) opatřenými podpisy. Uvedené ustanovení dodatku sice nehovoří o podpisu na téže listině, s odkazem na vyložený § 17 zákona o majetku ČR je ale nutno konstatovat, že podpisy na téže listině (tedy na konkrétním dodatku) vyžadovány byly. Ani z požadavku na očíslování dodatku, jakkoli jde o požadavek ryze formální, nelze slevit.

81. Jelikož nedošlo k využití skladovací kapacity k uložení hmoty, tedy k fyzickému naskladnění, měly být další změny, které nebyly v souladu se zněním textu Dodatku č. 11., činěny písemnou formou s podpisy stran na stejné listině.

82. Odvolatelka Ing. E. P. na obhajobu svého otce poukázala na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2018 sp. zn. 5 Tdo 1285/2018. Jeho použití na posuzovaný případ není zcela příléhavé mimo jiné proto, že se netýkalo právní úpravy nakládání s majetkem České republiky, nýbrž s majetkem obecním. Odlišná přísnost při správě obecního majetku se odráží již v ústavně zaručeném právu na samosprávu obcí podle čl. 99 – čl. 105 Ústavy České republiky, a proto je méně přísná, formalizovaná a svazující. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, nepřináší striktní požadavek na výlučně písemnou formu smluvního nakládání s obecním majetkem. Rozdílnost vyplývá například i z § 2 zákona o majetku ČR, který svědčí o přísnějším režimu nakládání s majetkem státu, což nelze zaměňovat s jinou formou či druhem vlastnictví. Poukaz státního zástupce v jeho odvolání o vlivu na zajištění (ropné) bezpečnosti státu vycházel ze srovnání míry dopadu porušení pravidel nakládání s obecním majetkem a s majetkem České republiky navázané na počet dotčených občanů. V případě obecního majetku

je dopad omezen na nepoměrně nižší počet obyvatel (obce) a na menší území, zatímco v případě majetku České republiky jde o zásah do veřejného zájmu milionů lidí na území celého státu.

83. Státní zástupce ve svém odvolání zejména s poukazem na § 17 zákona o majetku ČR zdůraznil, že zákonné podmínky dispozice s majetkem České republiky lze pokládat za přísnější než je tomu v případě obecního majetku nebo v případě vztahů mezi soukromoprávními subjekty. V případech, kdy na jedné smluvní straně vztahu vystupuje Česká republika zastoupená příslušným útvarem, jsou nepochybně kladeny na tuto smluvní stranu větší nároky např. v podobě formalizovaných majetkových procesů specifických pro každý úřad, povinnosti přesné evidence a také v podobě určité formy.

84. Jestliže odvolací soud uvedené zákonné požadavky srovnával se zrušenými ustanoveními o socialistickém vlastnictví, odmítl je se zdůvodněním, že *„odlišné vlastnictví majetku koncipované v podobě rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví a krádeže bylo jednou provždy opuštěno novelou trestního zákona č. 140/1961 Sb. od 1. 7. 1990 (bod 64. rozsudku odvolacího soudu), jednalo se o srovnání zcela nepřipadné.*

85. Právní povinnosti kontraktora nakládajícího s majetkem státu, které vyplývají jednak z § 17 zákona o majetku ČR a jednak ze smluvního ujednání v podobě čl. VIII. odst. 3 Dodatku č. 11, tvoří souhrn požadavků na formální náležitosti smluvních změn Smlouvy o ochraňování státních hmotných rezerv č. 2004/08/84. Správná forma úkonu je základním předpokladem platnosti a účinnosti právního jednání a odráží se v posilování právní jistoty, ochraně třetích osob a transparentnosti. Při správném posouzení formy požadované pro změnu smlouvy v kontextu jednání obviněného Ing. T. P., by musel odvolací soud shodně se závěry soudu nalézacího dospět k tomu, že vůle stran (společnosti VG a SSHR) směřovala k písemnému uzavření dodatku, nikoli ke splnění závazku.

VI.

86. S odvolacím soudem se nelze ztotožnit ani v závěru, že obvinění Ing. T. P. a Ing. O. P. postupovali při hodnocení Dodatku číslo 14 s potřebnou odbornou péčí. V případě obviněného Ing. O. P. pak není správný názor, že by Dodatek číslo 14 měl pouze deklaratorní účinky.

87. Odvolací soud v odstavci 64. odůvodnění svého rozsudku mj. uvedl, že: *„Pokud jde o obviněného Ing. P., nelze mu klást za vinu, že postupoval ledabyle, když mu mělo být zřejmé, že nedostatek podkladů a informací mu nedovoluje dodatek podepsat. Ing. P. podepsal pouze deklaratorní a ve své podstatě ve vztahu k ukončení fakturace za skladovací kapacitu v CTR N. nadbytečný dodatek, a to na základě již oběma stranami odsouhlaseného naplnění předmětného smluvního ujednání, jež navíc nebylo již tři čtvrtě roku realizováno. Poukázal-li státní zástupce na stanovisko odboru legislativně-právního vypracované svědkem JUDr. J., jež obsahuje myšlenku, že není zřejmý (věcný, kauzální) důvod uzavření dodatku, pak s jeho výkladem a názorem nelze souhlasit. V předmětném sdělení je uvedeno, že „část C návrhu dodatku, v níž se navrhuje zrušení odstavce 8 článku VI. s odůvodněním, že se stal nadbytečným od 1. 6. 2012, jde dle názoru OLP o určitou quasi retroaktivitu, která obecně je nepřípustná a proto tuto úpravu OLP*

nedoporučuje. Pokud se některé z ustanovení smlouvy nerealizuje, protože odpadl důvod, pro který byl sjednán, není nezbytné z toho důvodu měnit smlouvu dodatkem.“ Toto stanovisko je zcela v souladu s duchem odvolacího meritorního rozhodnutí, které rovněž považuje dodatek smlouvy č. 14 v bodě C) za nepotřebný a zbytečný.

88. Co se týče věcného, kauzálního důvodu uzavření dodatku, odvolací soud nehodnotil tu pasáž, na kterou poukazoval státní zástupce ve svém odvolání. Státní zástupce měl na mysli vyjádření připravené JUDr. J. pro Mgr. Č. (č. l. 976), ve kterém se v závěru píše, že *„dle názoru OLP není zcela zřejmý důvod a opodstatnění pro jeho uzavření“*. Podle pracovní verze (č. l. 977 a násl.) odbor legislativně právní (dále též jen „OLP“) nedoporučil úpravu z důvodu určité quasi retroaktivity. V závěru bylo uvedeno: *„Přesto, že zde dochází ke změkčení nevyvážených podmínek pro SSHR, bylo by vhodné celkově posílit právní postavení SSHR.“* Stejný závěr byl zopakován i v konečném stanovisku Mgr. Č. JUDr. J. tedy poukázal na to, že není dle jeho názoru zcela zřejmý důvod a opodstatnění uzavření Dodatku číslo 14. Mgr. Č. své úpravy v připravených podkladech vysvětlila tak, že odbor legislativně právní nebyl pověřen k tomu, aby se k podstatě závazkových vztahů vyjadřoval. Tedy nekontroloval, zda ustanovení je v souladu s uzavřenými smlouvami, existujícími právními vztahy, atd., tedy připravovaný dodatek posuzoval pouze dílčím způsobem. Aktivita JUDr. J., který považoval za důvodné vyjít z předchozích dodatků, nebyla vyslyšena. Mgr. Č., respektive OLP nikdo úkoly týkající se komplexního právního zhodnocení připravovaného dodatku nezadal a z vnitřních předpisů takové úkoly pro tento odbor nevyplývaly.

89. Obvinění nemohli postupovat při hodnocení Dodatku číslo 14 s potřebnou odbornou péčí, neboť připravená verze uvedeného dodatku nebyla posuzována a kontrolována z právního pohledu komplexně. Ke zrušovacímu ustanovení neobsahoval žádnou vysvětlující informaci. Obviněný Ing. O. P. se navíc před soudem vyjádřil tak, že se samozřejmě zajímal o to, proč měl Dodatek č. 14 podepsat právě on, a proč už to není vyřešeno dávno, když k ukončení smluvního závazku došlo už půl roku před tím. Obviněný ovšem pokračoval, že mu to nebylo vysvětleno úplně dostatečně. Výpověď obviněného Ing. O. P. dokládá, že sám pochybnosti nabyt, ovšem nepodnikl žádné kroky k tomu, aby je přesvědčivým způsobem případně mohl jeho administrativní aparát rozptýlit.

90. Zrušovací ustanovení navíc obsahovalo další část, která se týkala vyrovnání stran závazku. Zde se uvádělo, že strany nemají mezi sebou žádné závazky a tyto nebudou v budoucnu vůči sobě uplatňovat. Ke zde použitému slovu pronájem platí, že je strany používaly v širším smyslu slova přenechat, tj. ne striktně nájem věci, ale přenechání práva. Přesto uvedené ustanovení mělo za důsledek zrušení ustanovení, které ukládalo společnosti VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu SSHR, a to nenávratně a trvale.

91. Odvolací soud dospěl k nesprávnému závěru, že uvedené ustanovení mělo pouze deklaratorní účinky, když konstitutivní účinek nesprávně přisoudil konverzaci Ing. P. z 28. 5. 2012. Správným právním posouzením dodatku je však nutné dojít k tomu, Dodatek číslo 14 měl v této části účinek konstitutivní.

92. K tomuto ustanovení neexistoval žádný komplexní právní rozbor podstaty smluvního vztahu. Obvinění Ing. T. P., který dodatek předkládal, a Ing. O. P., který

dodatek podepisoval, neměli ani žádnou vysvětlující informaci, proč by měl být dodatek s takovým ustanovením podepsán. Obviněný Ing. O. P. tento dodatek přesto podepsal, byť sám vyhodnotil, že mu věc nebyla dostatečně vysvětlena. Takový postup Ing. P. nelze vyhodnotit tak, že nepostupoval ledabyle, jak učinil odvolací soud. Jde naopak o postup hrubě překračující minimální potřebnou míru opatrnosti při uzavírání smluv, a to i proto, že Ing. P. sám usoudil, že mu nebyly věci dostatečně vysvětleny. Přistupoval tudíž k podpisu dodatku nutně s vědomím, že pro své rozhodnutí nemá všechna potřebná vysvětlení problematiky, a pokud podpisem dodatku vznikne škoda, musel s ní být srozuměn.

93. Péče řádného hospodáře, zvláště čelného úředníka ústředního orgánu státní správy, v tomto případě SSHR, by měla zahrnovat činnost kontrolní, řídicí a rozhodovací. Obviněný Ing. O. P. se rozhodl bez toho, aby aplikoval svou pravomoc řídicí a nechal si nedostatky, na které sám přišel, dopracovat, zanalyzovat, tak, aby mohl uplatnit svou pravomoc rozhodovací. Pokud by tímto způsobem postupoval každý úředník České republiky, znamenalo by to pro Českou republiku hrozbu velkých škod pramenících z lhostejného přístupu k rozhodovacímu procesu.

94. Obvinění Ing. T. P. a Ing. O. P. se nemohli spoléhat na OLP jako na výstupní právní kontrolu předkládaných dokumentů, když tomuto odboru tyto povinnosti nestanovili, a to jakýmkoliv způsobem, třeba vnitřním předpisem. Z podpisu na referátníku nemohli obvinění nabýt dojmu, že tento odbor provádí komplexní právní hodnocení věci. Svědkyně Mgr. Č. potvrdila, že takové hodnocení neprováděli, protože to nebylo v jejich kompetenci. Obviněný Ing. O. P. neměl v referátníku uvedenou žádnou informaci o tom, zda strany nemají mezi sebou nějaké závazky, a co může znamenat to, že strany nebudou po sobě uplatňovat v budoucnu žádné závazky, když k závazkům měl mít minimálně ekonomické, ale i právní posouzení této problematiky nemožnosti uplatňování vzájemných závazků.

VII.

95. Jednání obviněného Ing. T. P. je namístě právně kvalifikovat jako jednočinný souběh zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku a zločinu porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, 3 trestního zákoníku.

96. Odvolací soud svým posouzením zasadil jednání Ing. T. P. ještě do více nejisté situace v době vedené korespondence se společností VG, než jak vyplývala z podané obžaloby. V té době obviněný oproti původnímu namítanému jednání nedisponoval ani rozhodnutím Bezpečnostní rady státu, která až později rozhodovala o třech různých variantách předložených obviněným. Dále rozhodoval vědom si nutnosti uzavření písemného dodatku pouhým přípisem bez toho, aby využil širšího aparátu s vysvětlením svého kroku, aby mohl posoudit a případně zkontrolovat kroky svého aparátu a znal právní důsledky svého jednání. Obviněný Ing. T. P. dále rozhodoval bez toho, aby si byl jistý tím, že Bezpečnostní rada státu o variantě nákupu ropy nebo jiné variantě rozhodne a bude vůbec návrh SSHR akceptovat. Rozhodoval také, resp. vedl korespondenci bez toho, aby SSHR disponovala souhlasem vlády k nákupu hmoty, který byl v diskutovaném finančním objemu nakupované hmoty nutný, aby SSHR mohla konat kroky k nákupu hmoty [§ 156 odst. 3, § 16a písm. a) a § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění účinném od 1. 4. 2012 do 31. 12. 2013], přitom si mohl být

vědom toho, že nákup jím preferované ropy je časově náročný proces, který s sebou nese několika měsíční vyjednávání a časovou potřebu pro nákup a dodání hmoty, a měl si být vědom toho, že ekonomická podstata závazkového vztahu mezi VG a SSHR byla založena na důsledném hrazení, resp. kompenzaci nákladů za uvolněnou a SSHR nevyužívanou skladovací kapacitu. Při ukončení povinnosti společnosti VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu postupoval v rozporu se smluvním ustanovením dodatku číslo 11, přitom zcela nedůvodně dal pokyn k tomu, aby ekonomický aparát úřadu přestal vystavovat faktury společnosti VG, ačkoliv toto své rozhodnutí nebylo kryto žádným právním titulem. Ze všech těchto důvodů nemohl postupovat s minimální potřebnou mírou péče očekávané od řádného hospodáře.

97. Obviněný Ing. T. P. svým rozhodováním vešel do velmi vysokého rizika spojeného s nejistotou, které vyplývalo z řady podmínek, které všechny musely nastat (což se nakonec nestalo). Není možné uzavřít, že by tím, že dal pokyn k nevystavování faktur a nepožadoval po společnosti VG náklady za uvolněnou skladovací kapacitu, za této nejisté situace a navíc v rozporu se smluvním ujednáním o fyzickém naskladnění hmoty vázaném na počátek nehrazení nákladů, nejednal minimálně v rozporu se zákonem o majetku ČR tak, jak od něj bylo vyžadováno, tedy s péčí řádného hospodáře. Naopak porušil podle zákona mu uloženou povinnost spravovat majetek, a tím způsobil škodu velkého rozsahu.

98. Soud prvního stupně posoudil jednání obviněného Ing. T. P. podle § 220 odst. 1, 3 trestního zákoníku. Potvrdil, že si tento obviněný byl nepochybně vědom své povinnosti pečovat o majetek státu jako řádný hospodář. Obviněný pochybil v základních manažerských věcech. Nenastavil základní podmínky pro to, aby mohl vykonávat svou činnost, tedy uplatňovat řídicí a rozhodovací pravomoci, neboť zanedbal nastavení systému a kontrolní činnost. Nevyužil všech dostupných odborných aparátů tak, aby mohl problematiku posoudit v potřebném rozsahu, který potřeboval pro své rozhodování. Při ukončení povinnosti společnosti VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu postupoval v rozporu se smluvním ustanovením dodatku číslo 11. Nedůvodně dal pokyn k tomu, aby ekonomický aparát úřadu SSHR přestal vystavovat faktury společnosti VG, ačkoliv toto rozhodnutí nebylo kryto žádným právním titulem a přestože povinnost společnosti VG hradit náklady nebyla vůbec na čištění nádrže vázána, stejně jako ji musela hradit i SSHR společnosti M. Navíc podruhé selhal zásadně v tom, že nerefletoval situaci, která nastala do okamžiku, kdy dodatek podepsal Ing. P., kterému dodatek sám předložil k podpisu bez uspokojivého vysvětlení, co se do té doby na úřadu dělo, proč má něco takového podepsat, který však přesto podepsal. Byl dostatek času na to, aby zvrátil celou situaci se společností VG a učinil kroky k tomu, aby společnost VG dodatečně splnila své povinnosti, protože povinnost ukotvená v dodatku číslo 11 nebyla do té doby zrušena.

99. Nad rámec posouzení soudem prvního stupně je důvodné skutek v případě obviněného Ing. T. P. posoudit též jako zločin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku. Obviněný jako úřední osoba, která v úmyslu způsobil jinému škodu a opatřit jinému neoprávněný prospěch vykonával svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu.

100. Obviněný si musel být vědom toho, že ihned po ukončení fakturace SSHR skladovací kapacitu do okamžiku naskladnění ropy nevyužije a že jeho rozhodnutí představuje pro SSHR finanční újmu a zvýhodňuje společnost VG, jak vyložil soud prvního stupně. Tento závěr ve spojení se zjištěními, že společnosti VG navrhl smluvní změnu, respektive se na uzavření dodatku v rámci předsmuvního jednání dohodli, avšak společnost VG dodatek nakonec nepodepsala, předtím bezdůvodně vydal pokyn k zastavení fakturace, umožňuje přítomnost pohnutky odůvodnit. Navíc Ing. P. poté, co se dověděl, že společnost VG dodatek nepodepsala, mohl chtít úhradu zpětně, nic mu nebránilo v tom, když společnost VG nedodržela své předsmuvní jednání, požadovat po společnosti VG uhrazení nákladů, které společnosti VG bezdůvodně bez právního titulu odpustil. Kombinace pasivního a aktivního jednání tam, kde péče řádného hospodáře a principu ochrany majetku České republiky vyžadovaly přesně opačné jednání (iniciativní a ochranný přístup), svědčí o lhostejnosti obviněného Ing. P. právě ke způsobení škody na straně státu a materiálního zvýhodnění VG. Sám soud prvního stupně rozsudek odůvodňuje tak, že obviněný Ing. P. svým jednáním způsobil SSHR finanční újmu a zvýhodnil společnost VG, ale předmětnou pohnutku v něm neshledává.

101. Ačkoliv obviněný Ing. T. P. věděl, jaký důsledek bude zejména jím vydaný pokyn k zastavení fakturace mít, přesto jej vydal, následně jej nepřezkoumal, nezrušil, nepozastavil jeho účinnost ani žádným jiným způsobem nepřispěl k zastavení postupu.

102. K naplnění tzv. specifického úmyslu u trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 trestního zákoníku postačuje i nepřímý úmysl v podobě srozumění ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku. Podle § 15 odst. 2 trestního zákoníku se srozuměním rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem. Počáteční aktivita a následná pasivita obviněného o jeho smíření s následkem svědčí. Není rozhodné, zda ve spojení se společností VG obviněný jednal osobně. Rozhodující v této trestní věci je psychické vyrovnání obviněného s následkem. Obviněný Ing. T. P. jednal v tzv. specifickém úmyslu způsobit jinému (České republice) škodu, k ochraně jejíhož majetku byl zavázán a o čemž věděl, přičemž věděl také to, že každý měsíc neuhrazení ze strany společnosti VG způsobuje škodu ve výši cca 5 mil. Kč. Takto jednal i ve specifickém úmyslu opatřit jinému (společnosti VG) neoprávněný prospěch v rozsahu, který se rovná uniklým nákladům za uvolněnou skladovací kapacitu o velikosti 125.000 m³ na ropu v CTR N., vyčíslených na 49.659.840 Kč.

103. Obviněný jednal v rozporu s § 14 odst. 3 a § 47 odst. 1 a 2 zákona o majetku ČR při absenci souhlasu vlády podle § 156 odst. 3 zákona o veřejných zakázkách, čímž je naplněn znak výkonu jeho pravomoci způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Byl v postavení místopředsedy pověřeného řízením SSHR jako tzv. dalšího ústředního orgánu státní správy, v němž vykonával pravomoci státu spojené s realizací hospodářských opatření pro krizové stavy a státními hmotnými rezervami, tedy ve strategickém státním orgánu napomáhajícím k zachování ekonomiky, obranyschopnosti státu a krizové připravenosti, a proto v postavení úřední osoby podle § 127 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku. Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby

spočívající ve způsobení škody velkého rozsahu podle § 329 odst. 3 písm. b) trestního zákoníku je naplněna škodou způsobenou ve výši 49.659.840 Kč.

104. Na totožném právním posouzení jako v případě obviněného Ing. T. P. je důvodné trvat i v případě obviněného Ing. O. P. I tento obviněný v souvislosti s uzavřením Dodatku č. 14 jednal s lhotežností k důsledkům zrušovacího ustanovení povinnosti společnosti VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu uvedené v Dodatku č. 11, přičemž si byl vědom toho, že k nákupu hmoty do volné skladovací kapacity nedošlo ani za působení jeho zástupce (předchůdce Ing. T. P.). Ani on nedisponoval žádnými konkrétními informacemi o tom, od kterého subjektu a za jakou cenu a kdy k nákupu ropy a vůbec ropy jakého druhu dojde, a to vše za situace, kdy potřeba takového ustanovení nebyla dána. Ukončení povinnosti společnosti VG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu řešil Dodatek č. 11 faktickým naskladněním hmoty do této kapacity. Nebylo třeba žádného dodatku smlouvy. Nadto SSHR nedisponovala souhlasem vlády k nákupu hmoty, který byl v diskutovaném finančním objemu nakupované hmoty nutný, aby SSHR mohla konat kroky směřující k jejímu nákupu [§ 156 odst. 3, § 16a písm. a) a § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění účinném od 1. 4. 2012 do 31. 12. 2013]. Obviněný si přitom mohl být zcela nepochybně vědom toho, že nákup ropy je časově náročný proces, který s sebou nese několika měsíční vyjednávání a časovou potřebu pro nákup hmoty a její dodání. Měl si být vědom i toho, že ekonomická podstata závazkového vztahu mezi VG a SSHR byla založena na důsledném hrazení, resp. kompenzaci nákladů za uvolněnou skladovací kapacitu, SSHR i v důsledku smluvního vztahu se společností VG nevyužívanou.

105. I pro posouzení jednání Ing. O. P. je podstatný jeho postoj k plnění jeho povinností, řízení, kontrola a organizování jeho práce tak, aby v pozici představitele SSHR přistupoval k plnění svých povinností s péčí řádného hospodáře. Referátník předložený Ing. O. P. však neobsahoval informace reagující na zrušovací ustanovení Dodatku č. 14. Ing. O. P. si však nevyžádal další informace, nevyužil ke konzultaci potřebného odborného administrativního aparátu SSHR a nenastavil spisový oběh a interní procesy SSHR tak, aby mu jejich efektivní fungování umožnilo důležité informace seznat. Mohl si tak být vědom toho, že svým jednáním může způsobit škodu. O výši úhrady finančních částek za uvolněnou skladovací kapacitu se nezajímal. Neměl ani informace o tom, zda a případně jaké závazky byly mezi stranami smlouvy vyrovnány a do jaké výše, protože ani na toto zásadní ekonomické téma neměl k dispozici ani jednu informaci. Taková lhotežnost Ing. O. P. dovoluje považovat jeho jednání za vedené pohnutkou (speciálním úmyslem) způsobit jinému škodu a jinému neoprávněný prospěch ve smyslu návěští § 329 odst. 1 trestního zákoníku minimálně ve formě srozumění. Navíc, obviněný jakousi potřebu doplnění měl, na své dotazy však neobdržel uspokojivé odpovědi, přesto dodatek s tímto svým vnitřním neuspokojením podepsal. Pokud postupoval proto, že důvěřoval svým podřízeným, tak na sebe převzal odpovědnosti z toho, že jeho podřízení nepředložili k dodatku potřebné podklady, které byly důležité k rozhodnutí, neboť se zřejmě všemi potřebnými okolnostmi případu nezabývali. Ze všech výše uvedených důvodů je opodstatněn závěr, že obviněný Ing. O. P. jednal minimálně v nepřímém úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku. Vzhledem k tomu, že i Ing. O. P. jednal v rozporu s § 14 odst. 3 a § 47 odst. 1 a 2 zákona o majetku ČR a § 156 odst. 3 zákona o veřejných zakázkách, je tím naplněn znak výkonu jeho pravomoci

způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu skutkové podstaty trestného činu podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku.

106. Obviněný Ing. O. P. se nacházel v postavení předsedy SSHR jako tzv. dalšího ústředního orgánu státní správy, v němž vykonával pravomoci státu spojené s realizací hospodářských opatření pro krizové stavy a státními hmotnými rezervami, tedy ve strategickém státním orgánu napomáhajícím k zachování ekonomiky, obranyschopnosti státu a krizové připravenosti, a tedy v postavení úřední osoby podle § 127 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku (postavení čelních představitelů SSHR coby úředních osob potvrdil svým závěrem i odvolací Vrchní soud v Praze). Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby spočívající ve způsobení škody velkého rozsahu podle § 329 odst. 3 písm. b) trestního zákoníku je naplněna škodou několikanásobně překračující škodu velkého rozsahu. Tento obviněný tedy v postavení úřední osoby v úmyslu způsobit jinému škodu a jinému neoprávněný prospěch vykonával svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu, a způsobil takovým činem škodu velkého rozsahu, čímž se dopustil zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku. Dále v důsledku porušení svých zákonných povinností zejména podle zákona o majetku České republiky ochraňovat její majetek a jednat s odbornou péčí totiž v příčinné souvislosti s vlastním nekonáním a lhostejností ke způsobení následku způsobil České republice – S. s. h. r. škodu převyšující částku 5 milionů Kč, když porušil podle zákona mu uloženou povinnost opatrovat a spravovat cizí majetek, a tím jinému způsobil škodu velkého rozsahu. Po objektivní stránce tak obviněný Ing. O. P. naplnil všechny znaky zločinu porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, 3 trestního zákoníku.

107. Pokud by předmětné jednání obviněného Ing. O. P. spočívající v uzavření Dodatku 14, v důsledku čehož vznikla finanční újma na straně SSHR ve výši 232.819.200 Kč, přece jen nebylo možno kvalifikovat jako zločin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku a zločin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, 3 trestního zákoníku, a to vzhledem k případně přijatému závěru o nedostatku úmyslného zavinění, včetně jednání ve speciálním úmyslu (pohnutce) ve smyslu § 329 odst. 1 trestního zákoníku, byl by dán stále podklad pro právní kvalifikaci skutku jako přečinu maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku v jednočinném souběhu s přečinem porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti podle § 221 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku.

108. Lze tak shrnout, že odvolací Vrchní soud v Praze pochybil, pokud dospěl k závěru, že jednání obviněného Ing. T. P. není trestným činem a tohoto obviněného zprostil podané obžaloby. Tím své rozhodnutí zatížil vadou ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu. Zároveň s tím nesprávně zamítl odvolání státního zástupce podané proti rovněž nesprávnému zprošťujícímu výroku z rozsudku soudu prvního stupně ohledně obviněného Ing. O. P. Tím své rozhodnutí zatížil vadou ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) trestního řádu s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu.

S ohledem na popsané skutečnosti

navrhuji,

aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit podle § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu:

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 9. 2020 sp. zn. 7 To 44/2020, dále zrušil i jemu předcházející rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2019 sp. zn. 4 T 14/2018, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
2. a dále postupoval podle § 265l odst. 1 trestního řádu a přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Pokud by Nejvyšší soud shledal, že v posuzované věci je nutno rozhodnout jiným než navrhovaným způsobem, vyjadřuji i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání [§ 265r odst. 1 písm. c) trestního řádu].

Brno 11. listopadu 2020

JUDr. Pavel Zeman
nejvyšší státní zástupce